

העולם הזה

המחיר
120
פרוטה

א.ס. / 717 / שנה 14 / כ"ט תמוז תשי"א / 28.51

השבועון המצויר
לאינפורמציה

קרה!

בורגניים, שפכו לכיסם זרם של זהב, חיבלו חב" לה זדונית בייצור, על מנת לגרום סבל מתועב להמונים, להשניא עליהם את השלטון.

הבחירות, המאורע החשוב ביותר של הציבור הדימוקרטי, הפך לריקוד מסביב לעגלי הקרח, הנמס לעיני סוגי גזיר.

"בדיוק לפני הבחירות". מה קרה ב"אמת? על מי רובצת ה"אחריות? מה יצר את ה"בהלה" ההמונית?

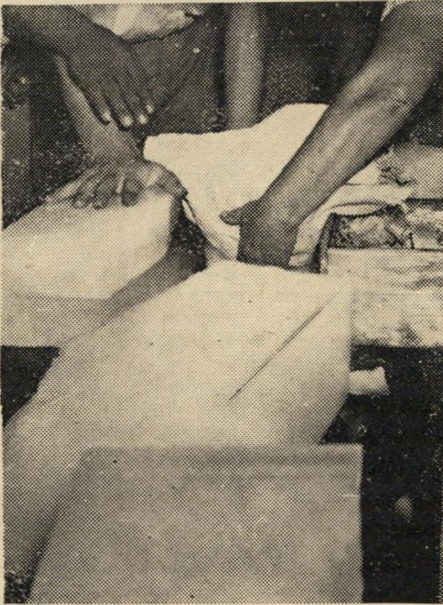
היה משהו מוזר בכל הפרשה, שלא נעלם מ"עיני איש. מדוע קרה ה"דבר "דוקא בדיוק לפני הבחירות?" מדוע לא לפני שלושה חדשים, לפני חצי שנה?

האמת הפשוטה היא שלא היה כאן שום דבר מוזר: אשם זה שקבע בחירות, מכל חזשי ה"שנה דוקא לחודש תמוז, החודש החם ביותר.

לא היה צורך בחוש נבואי מיוחד כדי לנבא מראש כי בחודש תמוז זה ירתח הקרח את המדינה. **העסק לא היה כדאי**. כי הפורענות ה"זאת, לא נפלה מן השמים. היא נוצרה אט אט, במרוצת השנים והחודשים שקדמו לה. אפשר כמעט לאמר: היא הוכנה מראש. כשקמה המדינה חיו בה כשש מאות וחמשים אלף יהודים. מאז הוכפלה האוכלוסייה. לכל זוג ידים שהושט אל גוש הקרח, נוסף זוג ידים שני. הביקוש הוכפל. היה צורך להכפיל את הייצור בארץ.

אולם בשנה האחרונה גדל הייצור המעשי ב"חדשי הקיץ רק ב-18% — מחצית ההגדלה בג"לל הרחבת המפעלים, ומחצית בגלל עבודה מאר"מצת יותר.

מדוע? איש לא דאג שיגדל. היה רק טיפול אחד ויחיד של הממשלה בכל תעשיית הקרח. ה"ממשלה קבעה את המחיר. הוא היה מחויב כך שלא השאיר אפשרות להרויח רווחים ניכרים.

מדוע נרצה הטרגדיה הקרה בחודש הבחירות דוקא?

תועבת בגדה באזרה, הקריבה את צרכיו החיו"ניים ביותר. פקידונים שהצטיירו במקרים חש"מליים, האצים מן המשרד אל הבית בקרייזלרים מהודרים, המצפפים על דאגות האדם הקטן, הם האשמים. הנשים המדוכאות, חסרות הישע, שטר"פות היזעה ואדומות העיניים, הקשיבו התרחחו. קולות שעוד שבוע לפני כן היו בטוחים למפל"גות הממשלה הקודמת, נפלו לגרתיקי האופוזי"ציה.

במפקדות הבחירות של מפא"י גברה העצבנות. איש לא לקח בחשבון את התופעה הצדדית ה"זאת, שלבשה פתאום ממדים של טרגדיה לאר"מית איימה ליהפך שואה לאומית. מכונת התעמולה הנגדית החלה נעה, תחילה בלחש, אחר"כ בקול"רם. מעל עמודי דבר היד"הרה ההאשמה, גולתה המזימה השחורה, מזימת הענק שהחלה מזכירה את הקשר המפורסם של זקני ציון: טיפוסים אפלים, באי"כ מפלגות מסוימות, הסתודדו עם בעלי בתי החרושת (ה)

ההיסטריה ההמונית הגיעה לשיאה. אלפים עמדו בתור, גברים מיר"אשים, נשים ממרות בבכי, ילדים שבילו את ימי חופשתם בפתחי בתי החרושת, ברדיפה אחרי העגלות החמקניות.

במשך חודש ימים — החודש בו הוכרע גור"לה של הממשלה החד"שה שתשלוט במדינה — לא התעניין איש בכל"לה, בצבא, בפוליטיקה. מלאי חרדה, יאוש, תק"וה, מרירות סגוד ההמר"נים לשליט העליון: או"תו גוש לבן של מים קפואים, המיוצר תוך"שעות מעטות, שחומר"הגלם שלו אפסי.

ליד התורים האינסור"פיים, שהארץ לא ראתה עוד כדוגמתם, עמדו מ"כוניות הרמקולים, הטי"חוא האשמות, הרתיחו אם"הדם.

מי אשם? **מזימה של זקני ציון**. צעק הרמקול: **מפא"י! הממשלה ה"תועבת בגדה באזרה, הקריבה את צרכיו החיוניים ביותר. פקידונים שהצטיירו במקרים חש"מליים, האצים מן המשרד אל הבית בקרייזלרים מהודרים, המצפפים על דאגות האדם הקטן, הם האשמים. הנשים המדוכאות, חסרות הישע, שטר"פות היזעה ואדומות העיניים, הקשיבו התרחחו. קולות שעוד שבוע לפני כן היו בטוחים למפל"גות הממשלה הקודמת, נפלו לגרתיקי האופוזי"ציה.**

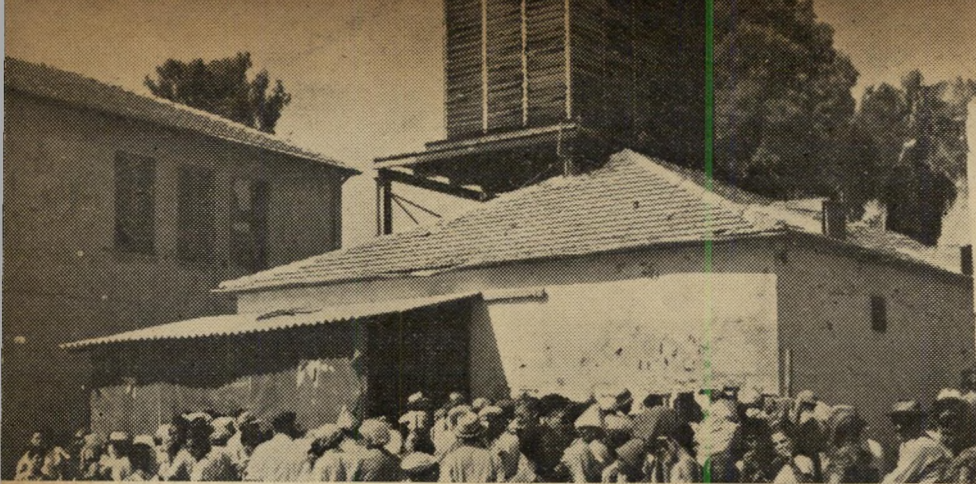
בסך הכל נשבר גוש של מעט מים קפואים. אולם האשה מיואשת. שעות עמדה בתור. הילד בכה בעגלה. הוא רעב. עוד מעט יחזור הבעל מן העבודה.

רעב גם הוא, צמא למים קרים. היא השיגה את האוצר הלבן אולם כשניסתה לפרוץ דרך ההמון הצפוף נפל הגוש, נשבר. היא מאבדת את השליטה על

עצמה, עומדת ברחוב בבכי. טרגדיה קטנה? אולי. אבל לאותה אשה היתה זאת טרגדיה מחרידה, שבגללה היתה מוכנה להפיל ממשלות, אולי גם לחולל מהפכות.

מגדרי הקירור : סימן ההיכר של "מכרה הקרח" : לפני הכנסתם לתבניות הקרח מועברים דרכו המים, כדי לקררם בכמה מעלות — דבר המקל על הקפאתם. בחו"ל גדולה התפוקה של אותן מכונות, בגלל האקלים הקר והימצאות צינורות המים בעומק רב יותר באדמה. נארץ אטי התהליך ככל שנדל החום.

ומכיון שבעלי הון, הבאים להשקיע כספם, מבקשים רווחים — לא השקיעו. כדי לייצר טון אחד של קרח ליום דרושה יחידת בנין וציוד העולה כיום כ-2000 ל"י. לפי המחיר הקבוע, מרויח בעל המפעל (לפי הק'ולציה הממשלתית) חצי לירה לטון ל"י יום, כ-85 ל"י בשנה (מכיון שאין עובדים במשך כל השנה). למעשה היה הרויח קטן יותר, היות והמחיר נקבע ביוני 1949 ומאז עלה שכר העבודה והתיקונים. בעיני משקיעי ההון, לא היה העסק כדאי.

מישהק שז' חתול ועכבר. אולם אין זה כל הסיפור. יתכן שהיו נמצאים בכל זאת משקיעי הון רבים יותר. לוא ניתן להם עידוד, לוא הובן מראש שהוכר חיוני. עניני הקרח היו מסורסם, כשאר עניני ה"אספקה, למשרדו המפורסם של ד"ר דב יוסף. משרד זה היה סבור : הקרח אינו חיוני.

התוצאה : היה צורך במטבע זר כדי לקנות אמוניאק וקלציום, שני החמרים ההופכים את המים לקרח. הכמות הדרושה היתה זעירה. אין תעשייה הקוקה לכה מעט חמרי-גלם כ"י תעשיית הקרח. אולם גם המעט לא ניתן. בע"י המפעלים התרוצצו ממשד למשד, כש"י אר בעלי התעשייה קרבנות של מישהק חתול ועכבר שלימד את התעשיין לראות בעצמו כעין פושע המבזבז את כספי האומה. במשך שנה נדחו הבקשות. עד שהיה מאוחר. אותה שעה מוגר הקרח גם בחזית אחרת. קם מרכז ההשקעות, שתפקידו היה להקל על הקמת מפעלים חיוניים. מרכז זה הגיע ל"י אבסורד מוחלט. קבע : מחסני קירור הם חיוניים. מפעלי קרח אינם חיוניים.

גם מהמלחה האמריקאי לא הופרש כמעט כסף להבאת מכונות לייצור קרח. הקרח נש"י כח לגמרי. עזוב לנפשו נמס לו בפניה נ"י דחת של המשק, זמם נקמה שחירה. היה לו בן-ברית בלתי-מונח : השמש הישראלית. היא לא היתה נתונה לקיצוב, לפיקוח. היא זרחה, כדרכה. קרניה ירדו מן השמים. הקרח לא ירד מן השמים.

אם בכל זאת גדל הייצור במידת-מה, למ"י רות כל ההפרעות והמכשולים, הרי זה בע"י קר בגלל תופעה צדדית : הממשלה צודדה הקמת בתי-קירור, שהכניסו רווחים ניכרים. מסיבות כלכליות מסוימות כדאי לבית-קירור לייצר גם כמות מסוימת (לא גדולה) של קרח, כענף לתואי.

עגבניה בכמנה. בה בשעה שגוש ה"י קרח לחם את מ"יחמתו האבודה בבירוקר"י טיה הממשלתית, הובקעה החזית בשטח אחר. הביקוש לקרח גדל בקפיצות-ענק. מדוע? היו זמנים שהקרח לו היה כה ה"י נ"י הירקות, החלב, השמנת היו מצויים ב"י שפע, בויל הזול. אם נתקלקלו, אפשר היה לזרקם לפת האשפה, לקנות אחרים.

בינתיים נשתנו הזמנים. הירקות הפכו ח"ום, חלום יקר מאד. כל עגבניה היתה רכוש, רכוש אסור לבזבוז או לקלקלו. רכוש זה היה יקר מאד. הקרח נשאר זול מאד — הודות לפיקוח הממשלתי על מחירי ר"י. כדאי היה לבזבוז גוש קרח כדי להציל עגבניה.

התוצאה : אפילו בחדשי החורף, כשרוב מכונות הקרח שובתות כרגיל, עלה הביקוש תוך שנה אחת ב"י 80%. (מ"י 2745 בפברואר 1950 ל"י 4965 טון בינואר 1951). **הגרעון : בדיוק שלישי**. כשהחלה שמש מאי זורחת, לפני חודשיים, כבר היה המצב מיואש. ברגע האחרון עבר הטיפול ממשרדו של דב יוסף למשרדו של פנתס לבון.

משה גרצברג, מנהל המחלקה, עשה מאמץ צים נואשים, עבד יומם ולילה (במקום ל"י לות ירח דבש אחרי נשואיו) ; נעזר ע"י נתן נביאזקי, מפעילי ההגנה לשעבר שקיבל ל"י ידיו את ארגון מפעלי הקרח. אולם קשה היה להזיז את עגלת-הקרח. אי-אפשר היה עוד לתקן את הונחת השנים.

הרבע הגדול : היא עמדה 4 שעות בתור, לחמה עם נשים היסטוריות, גברים ונעשים, שוטרים מחוממים. לבסוף הגיע הרגע המאושר : קיבלה את רבע הבלוק. חוזרת לביתה בשכונת התקווה.

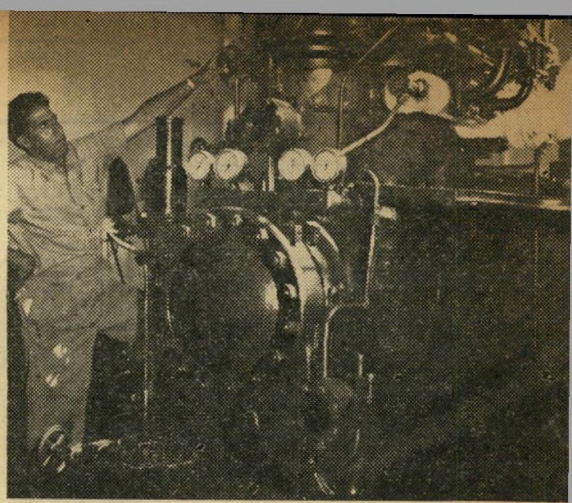
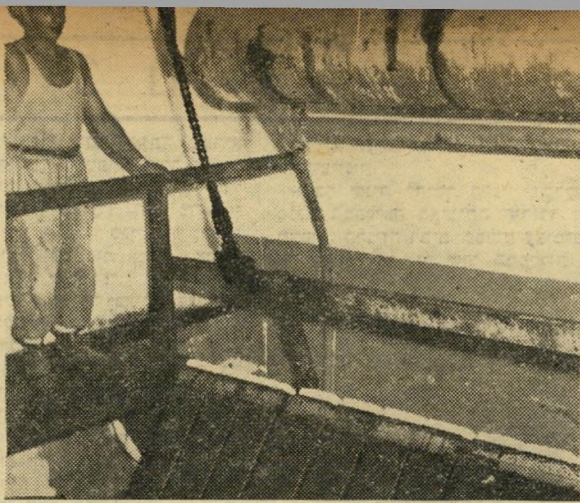
בקשה להשיון יבוא

לשם: **החברה הכלכלית**
 מס' תע"מ: **152019**
 מס' חש"מ: **152019**
 מס' חש"מ: **152019**

הנהגה: **הנהגה הכלכלית**
 תאריך: **10.10.1950**
 מקום: **ירושלים**

מס' חש"מ: **152019**
 מס' חש"מ: **152019**
 מס' חש"מ: **152019**

מס' חש"מ: **152019**
 מס' חש"מ: **152019**
 מס' חש"מ: **152019**

מים הופכים קרח: הקומפרסור (ימין) דוחס את האמוניאק והופך אותו לנוזל. נוזל זה הופך לגז, מקפיא את המים הנמצאים בתוך התבניות (שמאל) שהופכים קרח. התהליך נמשך מ"מ עד 10 שעות. כל 12 דקה מוצאת שורה של 18 בלוקים מתוך המיכל המכיל בסך הכל 40 שורות של תבניות.

האשם האמי

תל. במשך שנה וחצי סירב משי רדו של דב יוסף לאשר את הבקשה שות ליבוא אמון ניאק, החומר החיוני לייצור ה"קרח" בקשות ח"י ייבוא חזרו בדיוק קנות של שטון, כשתשובה קצרה וקולעת טבעה עליהן: נדחה. אולם בה בשעה שאפשר להזעיק ברגע האחרון חיטה או ניר ל"עתונים, אי אפי שר להביא קרוז במסוס או באי ניה. יוסף אכל בוסר, שיני לבון כחו.

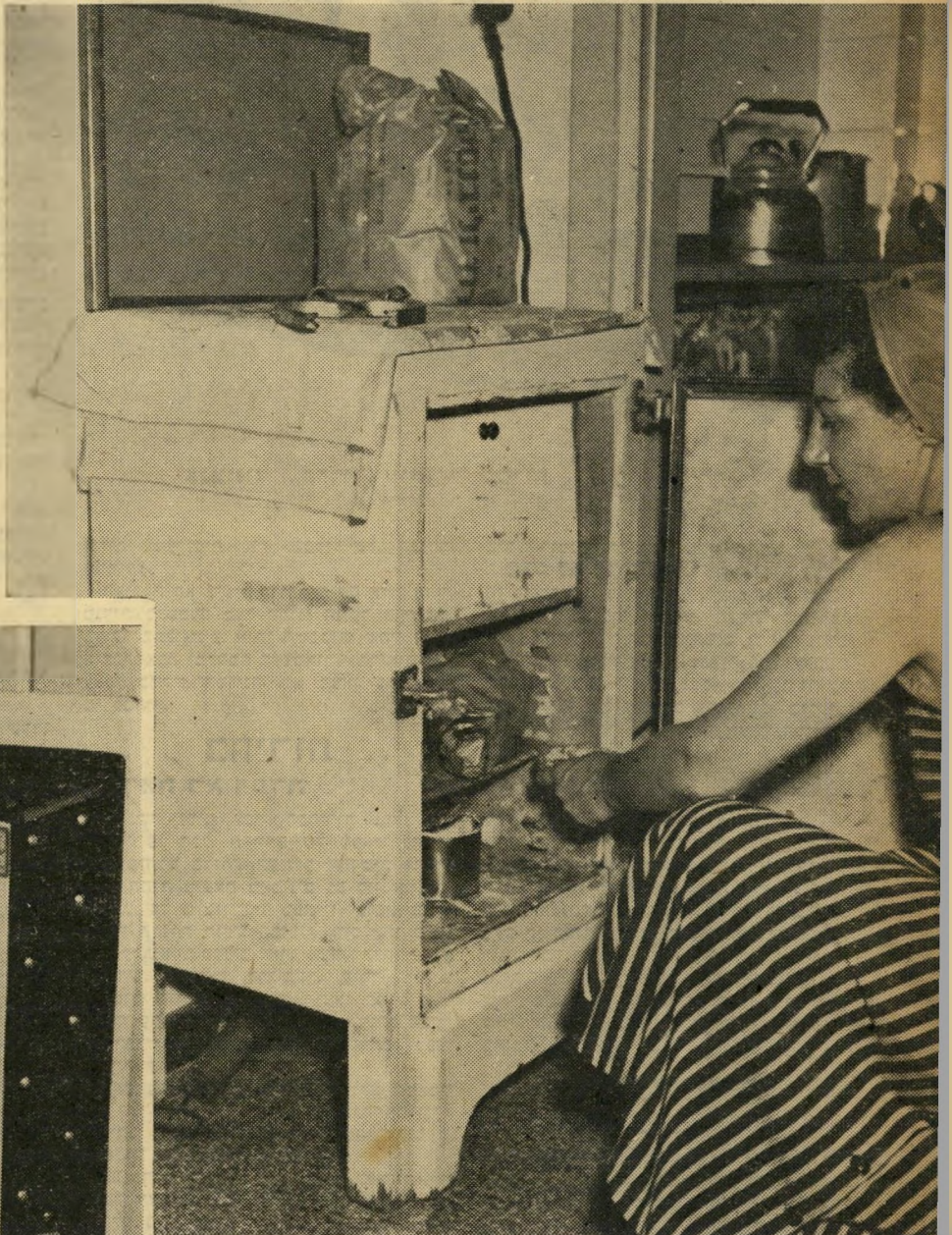
נדחה

נדחה

נדחה

נדחה

נדחה

המעוט המאושר: כ-20,000 מקררים חשמליים נמצאים בתל-אביב. כל מקרר כזה הוא ביח"ר של קרח בועיר אנפין, הנוהג לפי אותו תהליך כמפעלי הענק.

בתל-אביב ישנם 100,000 ראשי משפחה. כ-20,000 מהם בעלי מקררים חשמליים. שאר ה-80,000 זקוקים כ"א לפחות לשליש גוש קרח ליום — בס"ה כ-7000 טון. אם מוסיפים את התצרוכת הגדולה של בתי-הקפה ואת זריקות-הקרח הניתנות לירושלים, כדי להקל על מצב הגסיסה שם, היה מחסור של 10% בירושלים הגיע המחסור ל-70%, בחיפה ל-25%.

לכל הצרות האלה נוספו כמה צרות קטנות. ישנו משהו בציוודו של הפקיד הישראלי המונע בעדו לראות את הצורך בחלקי-חלוף. כתוצאה מכך נשברות מכוניות שערכן רבבות לירות, נהרסות מכוונות שאין להן תחליף. וכשם שבעלי מכוניות מנסים לתקן חלקים מקולקלים, במקום להחליפם בחדשים ומקוריים, עושים זאת גם מנהלי בתי-החרושת. התוצאה: קלקולים מתמידים — ביחוד במפעלי קרח, שציוודם רטוב תמיד, נהרס תוך 10 שנים.

כאשר מתקלקלת מכוונה, שובת הייצור. דרושות שעות, ולפעמים ימים, כדי לתקנה.

בינתיים יש הפרעות בחשמל. גם שם לא תוכנן הייצור לפי הצרכים האמתיים. הזרם שיבת כמה שעות בכל יום. וכשאין חשמל, אין קרח.

כך הוחמר המחסור עוד יותר. בהמקום 2400 טון קרח בכל הארץ, יוצרו רק 1800 טון. הגרעון: בדיוק רבע.

הסרטן האוכל. מה יהיה? השמש תחלש, ועמה הסבל. כבר ישנה הקלה. אט-אט יחזור המצב על כנו, בחדשי הסתיו.

אולם אם גם תחלוף הצרה, לפי שעה, בעוד חודשיים שלושה, אסור לשכוח את הלקח.

בארץ יש פיקוח. בארץ אין תכנון. זה הסרטן האוכל את המשק.

העם

מעין אישחק פוקר

יושב-ראש הועדה הוציא מעטפה מן הקלפי הפתוח, פתח בהצבעות, הכריז: "א. אחר הוציא מעטפה שניה, פתחה, הכריז: צ.

בחדר שררה דממה דקה. השעה היתה 12.05. מסביב לקלפי, שנפתח זה עתה, הצטופפה הוועדה: 16 שליחי מפלגות, תע רובת מוזרה במקצת של טיפוסים: תימני מגדול זקן, איש האגודה; אשה אדומת שער, פרוגרסיבית; יהודי בעל כרס, שערות שיבה וכפה, איש המזרחי; אשה מבנות העלייה השנייה ומבטא סלאבי, קומוניסטית. מלבדם סדר בחדר רק השוטר (ושני חברי מערכת העולם הזה).

היתה זאת ועדת הקלפי מס' 273, בבית ספר לבנים, ברחוב אחד העם, מרכז תל-אביב. הפנים היו מתוחים. עינים אדומות מן עייפות עקבו אחרי כל פתק שהוצא ממעטפתו, הושם על אחת הערמות, יחד עם בני מפלגתו. כל חבר ניסה בהצלחה רבה פחות או יותר, להסתיר את ההגאה למראה פתק מפי לגתו, את האכזבה כשנתגלה פתק של מפי לגת יריבה.

שררה מעין אוריה של משחק פוקר. יותר מבכל רגע אחר של היום דמו הבחירות למשחקי מזל עצום. הגרלה לאומית שתקבע את דמות המדינה.

התימני כמעט נערף. היום עבר על חברי הועדה מס' 273 בשקט גמור. מלבד חילון שנפל ממסגרתו וכמעט ערף את התימני, שליח האגודה, שמילמט בהתרגשות: "זה נס! זה נס מן השמים!" לא קרה מאומה להפגין את השעמום של השעות הארוכות. החברים, שהיו מרותקים למקומם, אכלו את הסנדוויצ'ים הממשלתיים (בשקיות לבנות, שהכילו כל אחת שני כריכים וביצה שלוקה), שתו כוסות בלתי ספורות של ג'ווה.

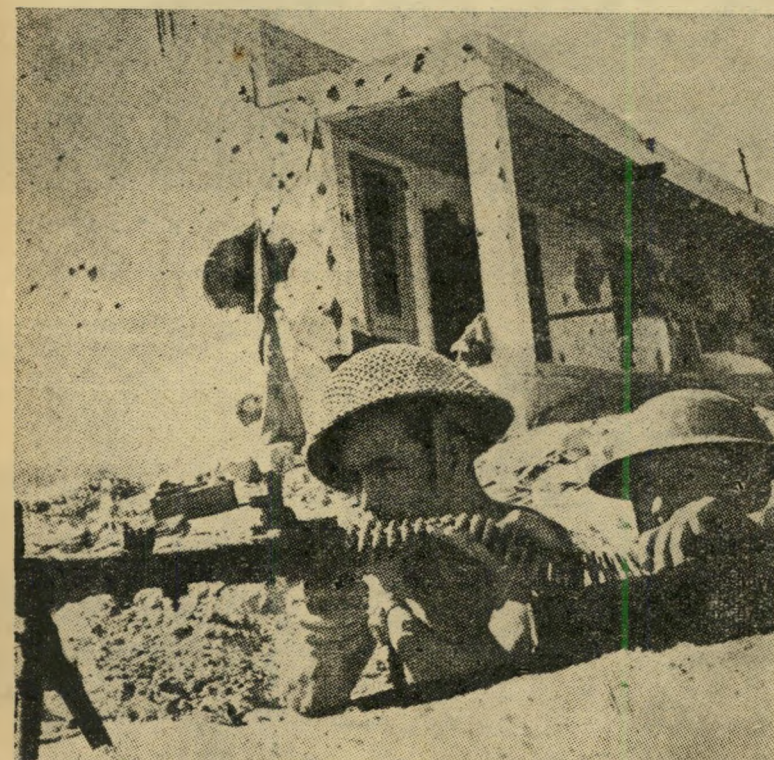
ב-1,800 בק, מות אחרים, בכל רחבי הארץ, ישבו ועדות דומות. מהן דוברות ערבית, מהן דוברות חמשיים לשונות קבוץ גלויות. בכל מקום חסרה: התרגשות.

לא התרגשו גם הבוחרים. הרוב צעד לקלפי, בלתי מושפע על ידי התעמולה (הגרועה) של המפלגות, אחרי שגמר אומר בעד מי להצביע. סיסמא שהיתה שגורה בפי רבים: "אני לא מצביע בעד... אלא נגד..."

אחוז הנמנעים מהצבעה היה גדול למדי, היה יכול להיות גדול פי כמה לולא תקף מוסר כליות רבים מאותם שאמרו לפני כן: "הן מסריחות כולן!" ברגע האחרון הבינו אלה שגם איהצבעה היא הצבעה בעד משהו, הלכו לבחור בעד הרע במיעוטו (לדעתם). **משהו אחר לגמרי.** צלמי החוץ, ברדי פתם אחרי תמונות הראויות לפרסום בחוץ לארץ, התאכזבו קשות. סוללה שלמה של מצלמות ירדה על הקלפי בו היה צריך להציב את ראש הממשלה. לשכת המודיעין המצ'טלית הזמינה שעה מיוחדת להברקת התמונה. ג.ה. התייצבה לפניו, כשומרת-ראש נאמנה, אשתו, הכריזה בתוקף: "בן-גוריון עיף!"

ביותר. הציב עליו, לא גרמו לרעיונות אדמה. לא נתגשם החשש העיקרי: שקולות העיר לים החדשים והערבים ישליטו במדינה של-טון שיש לו רק מעוט קטן בישוב החתיק. מפ"ם איבדה תחות משחששה, הקומוניסטים שיגו תחות משקות. המכה העיקרית ירדה על חרות, שירדה לחצי. במדינה דהה

אחת לא העיזה לההננד לו, מחשש פן יכנוה אנטי-ציונית. סיבה שניה לחוסר הרצון הכללי: התע-מולה המפליאה באיכותה הירודה, ששכנעה מעטים, הרגיזה רבים. כספים עצומים, שהוצאו עיקר על ידי שתי המפלגות הגדולות (מפ"ם וציונים-כלליים), שימשו לעלילות

אנטוניו ("פרדו") ויארה בכרות, "הפועל המזרחי" "אני באמת לא אדוק!"

ברק הרומנטיקה, כאיר ברק האינטרסים. **מצב-לא נעים.** רצון העם בולט בצורה חד-משמעית: קואליציה של מפ"ם והציונים-הכלליים, בלי הדתיים. הבררה לפני בי. ג.י.: לבחור בין שני שותפים בלתי רצויים. אפשרות מספר אחת: מפ"ם, פרוגרסיביים, הפועל-המזרחי. יתרון (למפ"ם): עבודה נוראה, שליטה על התיקים העיקריים. מגרעה: רוב זעום ביותר, שלא ירשה לצירי הממשלה לחלות או לטייל בקווי. אפשרות מספר שנייה: מפ"ם, פרוגרסיביים ציונים-כלליים. יתרון: רוב יציב. מגרעה: הציב לא יכנימו אלא אם יקבלו את התיק המרכזי — תיק האוצר, דבר שבי. ג.י. (וחברות ההסתדרות) מתנגדים לו בתוקף. בסך הכל: מצב בלתי-נעים למפ"ם. המס' קנה: הכנסת השניה לא תאריך ימים. התקרבות בטוחה היא לצפות לבחירות תוך שנה, לכל היותר. אמר עסקן ציוני-כללי: "מה הבעיה? בי. ג.י. יביא עוד 50,000 קולות מעיראק או מאלג'יר. יעשה בחירות חדשות — ואז שלום לחופש בישראל!"

דרכי חיים "אני מאמין בישו"

"אתה אדוק?" נשאל אורח באחד מכפרי ישראל. "לא! אינני מאמין בישו!", השיב הנשאל, אנטוניו ויארה, ספרדי נוצרי שהתנדב לשירות ההגנה בימי המלחמה ושהיה פועל בימי תעמולת הבחירות כמות עזר לרשימה דתית. מקום ההפוגה: כרות בחירות של הפועל המזרחי (ראה תמונה) המראה את מגיני ישוב התנועה בארות יצחק בהפעלים מגדל, המוצב ליד שוחה, הנמצאת לפני בית מגורים נקוב קלעים ופצצות.

זה אני, וזה חבר שלי, הנריקו מורתי, מח"ל מצרפת שנפל במבצע עין, הסביר ויארה. הוא היווה, יחד עם הנריקו, צוות מקלע משותב, התפרסם בכינויו פרדו. אנטוניו-פרדו הוא נוצרי ריפובליקאי שריפונקו שנמלט מספרד על סמך דרכון אחיו (פלנגיסט ספרדי שנהרג בדיוויזה הכחולה שהתנדבה למלחמה ברוסיה) חי בצרפת, עלה ארצה באביב 1948, כדי לקחת חלק במלחמת העצמאות הישראלית.

אולם מכל שעבר עליו בארץ (צבא, חבלי שיקום והתיישבות) התמיהה אותו תמונות שהתנוססה תחת ו"ו פועל מורחיי כחול ביותר, "אני באמת לא אדוק", הסביר שנית.

זולת, מעליבות את שכלו של הבוחר הממוצע. העובדה האופיינית ביותר היתה אולי ההי-מצות מהצבעה מצד המוני הנוצר העירוני, בעיקר בתל-אביב. אותן השכבות, שהיו נושאות המאבק ומלחמת העצמאות, והרואות את עצמן כמקיימי-המדינה, לא מצאו עוד בעד מי לבחור.

בחירות האדמה לא רעה

שלושה ימים לפני הבחירות נפל פחד מפ"ם על הכל. תקוותה של מפ"ם להשיג רוב מוחלט בעזרת העולים החדשים והערבים, החלה מוצאת מאמינים גם בין אויביה. החלום של שלטון-יחיד מפ"ם, שיביא בעקבותיו התנקת חופש הביטוי, גייס שני חותמי חים עתונאיים כבדים שירו מסח מהדהד ברע המכריע. עזריאל קרליבאך, עורך מעריב וגרשום שוקן, בעל הארץ, יצאו בגלוי מעל עמודי עתונותם (הבלתי-תלויים) לעזרת הציר גייס-הכלליים, הזהירו את קוראיהם מפני מסע-המשיח של בי. ג.י.

האפתעה הרבה ביותר גם דוקא המאמר של הארץ, שנחשב כקרוב למפלגה הפרוגרסיבית, אולם הנחית הפעם מהלומה-מחמת למפלגה זו.

לא פחות מהדהדת היתה ירית על המשמר. בישר העתון: אם לא ישיג בן-גוריון רוב מוחלט ניכר, ישתדל להעביר בכנסת השניה חוק בחירות חדש ויכריזו מיד על בחירות חדשות. החוק החדש יהיה עשוי לפי המתכונת הצרפתית, המחלקת את הארץ לאזורים נותנת לשותפות של מפלגות הזוכה לרוב מוחלט באזור-מסוים את כל הכסאות של אותו אזור. החשבון: שותפות מפ"ם-פרוגרסיביים-הפועל-המזרחי תוכל להשיג, לפי חוק כזה, 80% בכנסת השלישית.

הברק דהה. כשיטפפו התוצאות הראשונות מתוך הרדיו כבר היה ברור כי החלום (או הסיטוט) של דיקטטורה מפ"מית לא נתגשם. היתה רק הפתעה אחת: שלא היו שום הפתעות. מפ"ם איבדה מכוחה בישוב התי-תיק, אך נשארה גם בו המפלגה החזקה

לא בפעם הראשונה. גם ערב הבחירות לכנסת הראשונה פירסם הארץ רשימה שמתחה ביצירת קטלנית על הרכב רשימת המועמדים של הפרוגרסיביים, שיבחה את רשימת המועמדים של הציב, דבר שפגע קשה בסיכוי הפרוגרסיביים.

משפט

מושל אהלך על חבל

על ספטל הנאשמים ישב צעיר בן 26, בלונדי וקוקר'קומה. ההאשמה: "ביום 6 ביולי 1951, בכפר אטייבה, נפת תולכרם (?) הציג הנאשם שוחד לתושבי כפר אטייבה הנ"ל על מנת להספיע על בוחרים לכנסת השניה להצביע בעד רשימה א' - מפלגת פועלי ארץ ישראל ובלתימפלגתיים - בזה שהוא צעק בקול רם ושיל אחרים לצעוק בקול רם: "כפא"י מספקת מים לכפרי" בהביאו לכפר הזה מכונית עם מים לחלוקה בין תושבי הכפר."

לא היתה זאת ההאשמה היחידה שהגיש ראובן נוחימובסקי בשם אברהם פייגנבוים, מועמד מק"י, נגד סרן צבי אלפלג. שאר ההאשמות: אלפלג איים על משתתפים באספה קומוניסטית שימנע מהם עבודה, על קומוניסטים ערבי אחד שיגרשו אל מעבר לגבול או שיאסרו.

"אנחנו לא כלבים!" כשקם נציג הצבא ודרש להעביר את המשפט לשיפוט צבאי, גבר החשד בלב רבים שאמנם יש כאן מה להסתיר מעיני הצבור. אולם פה ושם התרומם זוג גבות בתמיהה. קשה היה לידידיו של הסרן הבלונדי לתאר

הירדני. נאנח אחד השייכים: "חבל שמלחמת הבחירות אינה נמשכת עוד ארבעה חדשים". לעומת זאת השליכו תועמלנים קומוניסטים את חכותיהם לתוך עומק הלבבות הערביים, שטרם התגברו על כאב התבוסה הער' בית והרוגזים על דיכוי זכויותיהם במדינת ישראל. מק"י הציגה את ממשלת ישראל כחבר פושעים, וההמון הריע אחריה. רג' שות אנטיישראלים, שהיו חבויים ואף גברו בסתר בשלוש השנים האחרונות, מצאו להם פורקן חוקי. ההמון צעק: "בוז למפא"י" אולם הכחנה היתה, כמובן, "בוז ליהודים".

אופייני לאהדה הנסתר שעות קיימת ב' משולש כלפי חאגי אמין היתה התגובה על רצח עבד-אללה. כששמעו יושבי בתי-הקפה ברדיו את היריות שהרגו את המלך*, צעקו תחילה: "חארג פי אל-רדיו" (יש מלחמה ברדיו!). כשנתברר להם מי הנרצח, לא הסתירו שמחתם.

דלד לא מפא"יניק. המצב המגוחך, השולל מן הערבים את רוב זכויותיהם אולם נותן להם את הזכות לבחור לכנסת, הראה עתה את תוצאותיו הראשונות, בצורת תמיכה המוגנת במק"י, המפלגה היחידה שהבטיחה לערבים תמיכה במלחמתם הלאומית. לפיכך רגזו הקומוניסטים שבעתים כשהשתמשו מתנגדיהם בשורה של אמצעי איום והפחדה. הם צודקים, כמובן, העיר אחד היהודים המסתובבים באזור, "אבל רבוננו של עולם,

לסדר עניין חשוב". לאחר התייעצות קצרה בין השניים חזר מילשטיין לבעל המלאכה ואמר: "סלח לי, אולי נוכל לשוב לכמה רגעים לבית המלאכה? עלינו לסדר עניין חשוב ואיני רוצה לעשות זאת ברחוב". בעל המלאכה הסכים. השלשה חזרו לבית המלאכה.

האדם השלישי הוציא מספר תכשיטים מכיסו, ביניהם יהלום אחד, הניחו על השלחן וכיפר: "ממש מציאה, אתה מבין הטוריסטים הללו... הפסיד את כל כספו בקלפים ועכשיו מיכר למכור את חפצי אשתו". השנים פרצו בצחוק. "מילא", אמר מילשטיין, "איני מרחם עליו. כמה הוא רוצה?". האדם השלישי הסביר כי התייר רוצה 800 לירות שעה שהחפצים שווים למעשה כ-1.500. משום כך הוא מחפש אותו עכשיו, כי אתו רק 400 לירות והבנק כבר סגור. הכסף מוכרז להימסר לתייר מיד, אחרת יתחרס על כל העסק. מילשטיין החל לחטט בכיסיו, הוציא 200 לירות, אמר: "יש לי רק 200, אולי יקבל את השאר בצ'ק?"

"לא, בשום אופן" השיב השלישי, "הוא לא רוצה שיראו אותו בבנק". השניים הססו רגע, ומילשטיין פנה למלאכה: "שמע נא, יש לי הצעה שבבילך, אולי תתן לי 200 לירות. את כל התכשיטים נשאיר אצלך, שהרי אינך מכיר אותנו כלל. זה באמת מוזר, רק לפני חצי שעה באתי אליך לראשונה... התכשיטים יישארו עד מחר בבוקר. אין אנו רוצים בחינם, כמובן. ביונס זה ביונס. מחר, משאבוא לקחת בחזרה את התכשיטים תקבל

דקס יוקר המחייה) היא מוסיפה תשלום מיו' חד לגרבי נילון, צמר גפן, מכנסיים, חלי' פות, סחורות יבוא שונות ומקימת בעזרת תוספות אלה, באופן מלאכותי, את רמת המ' חורים של מצרכים חיוניים, ע"י הענקת פרמיות מקרן ההשואה.

אולם יצרן הנעליים אינו מבין דברים אלה: ראשית, זה קצת מסובך, עליו לשלוט בתורת החשבון או להעסיק יודעי חשבון מיוחדים. שנית: המחיר הרשמי אינו אלא שני שלישי מהמחיר האמיתי. כיון שהפדיון הממוצע של בתי החרושת לנעלים הוא כשש מאות אלף לירות לחודש צריכה הממשלה לשלם סבי' סדירות בשיעור של 300 אלף לירות לחודש. אך אין כל בטחון שמועד תשלום הפרמיות יקויים. כאשר נוסף על כך צומצם האשראי, בהוראת שר האוצר, למינימום, הובעה טענ' תם הסופית של היצרנים: "מי ישא במימון הפרשים משך החודש? לנו אין כסף לכר'!"

המעמד השלישי

נשים חסרות-ישע

תכסיס מיוחד במינו המציאו סוכנים מפלג' תיים באחד מכפרי המשולש הקטן: הנשים הערביות, שקיבלו מראשי החמולות את ההור' ראות כמי לבחור. הצטיירו בפתקי הבחירות המתאימים והחביאום על זיהיה. בכניסה לבית הקלפי נתקלו בצעירים חסידי מפלגות אחרות,

עו"ד ראובן נוחימובסקי, מאשים... אל יכבו אותן במים ו' "

סרן צבי אלפלג, נאשם... הם הציתו נשמותיכם..."

225 לירות". בעל המלאכה עשה חשבון: להרוויח 25 לירות תמורת הלואה ל-12 שעות, זה לא רע. הוא הסכים. הם השאירו את התכשיטים אצלו וקיבלו את 200 הלירות. "הואיל וכבר מאוחר" אמר מילשטיין, "נותר עתה על העבודה, נלך אלי הביתה מחר בבוקר" בעל המלאכה הסכים.

למחרת לא בא אליו איש. גם בשעות אחר הצהרים לא הופיע מילשטיין. הוא חיכה יום נוסף, ואז עלה בו החשד. הוא הלך לצורך, שאלו על ערך החפצים. "הכל ביחד שווה 25 לירות" קבע הצורך. צורך אחר אמר, כי הוא מוכן לקנות את הכל בשמונה לירות. רק טבעת אחת דקה עשויה זהב, כל השאר - נחושת ואילו היהלום אינו אלא אבן פשוטה.

הארץ

המרד בגזז התרגולות מאימות בשביתה (הבקר) משה זאב פלץ, חיפה קפיצה או לא קפיצה? חבס השיג 2165 נקודות (ריצה 200 מ' - 26:0 שניות; קפיצה לרוחק - 600 מ'). (הבקר)

אורי פרשקובסקי, ראשון לציון מחלוקת העסקמה כמה אנשים נעדרו עלידי המשטרה בעת הפגנה קטנה בכחנה שער העליה. (הארץ) א. א. תלאביב

מוזימה כנענית אם יקיימו העברים את המצור לתקופה קצרה בלבד, יברחו כל תושבי ישראל לאר' צות מוצאם. (העולם הזה) חביבה אראל, ירושלים אד משתתפי מודר הארץ: לא יתקבלו קטעים למרות, אלא אם כן יישלחו כשערכת כשהם גזורים מי העתונים בהם הופיעו.

תקיפים שתבעו מהן, כדבר מובן מאליו: "תנו לנו את הגיירות!" הנשים, שאלה בחי' רותיהן הראשונות, צייתו, מסרו את הפ' תקיפם. כשנכנסו הנשים לחדר הקלפי נתבקשו לב' חזר להן פתקים מבין ערמות המפלגות. הני' עזים עמדו חסרות-ישע: מכיון שאינן יודעות קרוא וכתוב, לא יכלו לבחור.

פשעים

צ'ריכים לחיות, לא?

אחד מאנשי השוק השחור נתפס כשער העליה. האדם תמיר הקומה ולבוש הדרר היה ידוע בעיסוקיו (בעיקר: הברחת נק' ניקים ותפוחי עץ) ובמוצאו: בוקרשט.

כאשר הובא בפני שופט השלום, השיב בגאווה על השאלה למקצועו: "ספוקלנט, אדוני השופט!" קהל המועט שנמצא באר' למ פרץ בצחוק רם. הנאשם הסתכל סביבו בתמהוה, הסביר: "מה יש, היינו צ'ריכים לחיות, לא?". בשלושת החדשים הבאים יהיה בכלא.

הזהב היה נחושת

האיש שבא לבית המלאכה של יוחנן זילבר'ר שטיין במרכז חלובסקי ביקש לבצע עבודה בכמה מאות לירות, זילברשטיין הסכים בו במקום לעבודה מאחר שהמזמין אמר מיד בהתחלה: "כסף אינו משחק כאן תפקיד, העיקר שהעבודה תבוצע מהר". המדובר היה בגג על גזוטרסה וריהוט המקום ברהיטי קש. בעל המלאכה יצא עם בעל הדירה למקום העבודה. אך צעדו כמה עשרות מטרים, כאשר אדם אלגנטי ניגש אל בעל הדירה ובירכו בלבביות: "מילשטיין, מה אתה עושה כאן? אני באמת מחפש אותך". מילשטיין ביקש סליחה מזילברשטיין: "רק לשתי דקות, עלינו

מה הם רוצים דוקא מצבי, אחד המעטים שהיו בסדר?". בינתיים לא ניתן לנאשם לטהר את עצמו. כשדחה השופט עמנואל סלונים את המשפט מטעמים פורמליים, לא היתה לאלפלג הז' דמנות לפתוח את פיו, לבשר למאשימו שאינו מפא"יניק כלל.

המשק

לנו אין כסף

"אני לא סנדלר ולא פרופסור למטמטיקה, אדוני" סינן חבר משלחת יצרני הנעלים מבין שיניו בתשובה להרצאתו הארוכה של פקיד משרד המסחר והתעשייה על הכנית הממשלה לשיווק הנעלם ומדיניות המחיריים. "וסנדלרים", המשיך חבר המשלחת, "אי' גם מבינים סיבוכים בדברים פשוטים. תנו לנו את הרחמים המגיעים לנו ואל תבלבלו כוחות בהקפאת מחירים, קרן סובסידיות ופי' רמיות!".

כמו ביצים ומכנסיים. כשהגיעו חמי' רי הגלם הראשונים מקנינות החנופות על חשבון ההכנסות ממלחה העצמאות והעזרה האמריקאית שיחרר יעקב גרי 17 נקודות הנעלה. אולם איש אל חשב על כך שעבר 23 מיליון הנקודות ששחררו יש לייצר כמיליון זוגות נעליים. דאגתה הראשונה של הממש' לה היתה אחרת: כיצד לא להעלות את מחיר הנעליים נוכח ההתיקרות הניכרת של המרי הגלם. המוצא: קרן השוואה. נעליים אינן גרועות יותר מלחם, ביצים וחלב. כאשר הממשלה אינה רוצה להרגיז את האוכלוסיה בהעלאת מחירים (וכדי לא לשנות את איני

אותו בתפקיד של תועמלן מפא"י: הוא היה חניך ומרדוך בתנועת הנוער העובד, בעל עבר מפ"מי מובהק, שקנה לו בשנותים של שרות בממשל הצבאי סם של אדם המנצל את עמדתו כדי לעזור לערבים עניים, לבקר בביקורתיהם ולהאזין לצרותיהם. קשה עוד יותר היה לתאר את אלפלג, שקט ההליכות. כצורה ברחובות, באוני "נתיניו" הערביים, סיסמאות של בחירות.

ואמנם, בפי תושבי המקום היה תאור אחר: מכונית של מכבי-האש באה לטייבה, בירת אלפלג (במשולש הקטן) כדי להביא מים לפלחים שסבלו קשה מן הבצורת. כשהחלה החלוקה התקרב מחמונו עבד אל פתח אל נאשף, נופף מקל גדול מעל לראשו וצעק בקול רם: "הם הציתו את נשמותיכם, אל יכבו אותן במים". אלפלג הוציא מידו את המקל ואסר אותו.

עקב מאסר זה הסתער ההמון הנרגש, זו הפעם הראשונה. אל עבר בית הממשל. אלפלג שלף את אקדוחו, אסר את המתפרצים על סף הבית. אחד מהם, שהכה חייל, נשפט ל-8 חדשי מאסר.

מרה שלישי: ערבים שעמדו בתור לח' לוקת פגני הבחירות דמו המושלים הצבאיים ששמר על הסדר, צעקו "אנחנו לא כלבים", התנפלו עליו והכווהו קשות. היתה זאת הפעם השניה שחייל עברי הוכה ע"י אזרחים ערביים.

"יש מוחמה ברדיו". בימים האחרים ניס לפני הבחירות דמו המושלים הצבאיים לאנשים המהלכים על חבל מתוח. בכל רהבי האזור התנהלו פעולות מוזרות. במקומות רבים הפעילה מפא"י לחץ ואיומים, במקר' מות אחרים ניסתה, לדברי אויביה, לשחד את בעלי-ההשפעה, שיהררה פושעים שהיו קרובים קרבת משפחה לראשי משפחות חשר' בות, אף החזירה קרובים כאלה מעבר לגבול

נושים ולבנים בהפגנת-שביתה משותפת למרות רובים מכוננים, צווחות היסטוריות

מכר העולם

ארצות הברית

הכּוּשִׁים רוֹצִים זְכוּיֹת לַפְנֵי הַמּוֹת

השבוע שוב נרדפו כּוּשִׁים, בזכות צבּע עורם בלבד, בארצות הברית: כאשר הרוי קלרק, כּוּשִׁי ששרת כּפּטן בחיל האויר האמריקאי במלחמת העולם השנייה והיה הנץ אוניברסיטה, ניסה להיכנס עם אשתו ושני בניה הפצועים לדירתו החדשה בפברבר ציצרו שליו שיקגו, נערכה לו קבלת פנים חמה ביותר: קהל לבנים, סרסב לאלכס כּוּשִׁי בקרבו, השמיד את רהיטיו של קלרק (כולל פסנתר שהוטל דרך החלון) והרס את הדירה (כולל כיור בית הכסא).
כאשר מושל המדינה גייס את חיל העתודות (וקנים, פקידים וסטודנטים מופחדים שהופיעו ברובים מכוננים) לא סיע בכך בהרבה, לא הפסיק את צווחות ההמון ההיסטוריות: "צא, צא, צא!"

אולם קלרק, נהג אוטובוס לפי מקצועו, לא ויתר על שלו, הכריז בסיום יום האימים שעבר עליו ועל אשתו, ושבו נפצעו 23 אזרחים: "הם הרסו את כל שהיה לנו, כל שחשכנו משך תשע שנות נישואין, אפילו את תעודת הנישואין שלנו. לא היית מאמין כי כל זה יקרה בגלל משפחה כּוּשִׁית אחת".

אך רובם המכריע של 3 מיליוני הלבנים בשיקגו סבר, כנראה, אחרת... אותו יום נדון כּוּשִׁי אחר, גק אינגרם, 44, לשתי שנות עבודת פרך בצפון קרוליינה, האשמה: תקיפת אשה (לבנה). ביצוע התקיפה: אנגרם הסתכל (בהתמדה) בנערה לבנה, בת 17, ממרחק עשרים מטרים.

שני מקרים אלה עוררו סערה בארצות הברית (במדינות צפוניות בעיקר), גרמו לשאלות עיתונאים ומשרד החוץ (שהתבייש, כנראה, לפני מדינות זרות), אולם תוך ימים מעטים תשך הסערה, כּוּשִׁים שוב ירדפו בגלל היותם כּוּשִׁים.

העולם הזה הטיל, בהודע לו על המאורעות האחרונים, על סופרו המיוחד בארצות הברית, מונטי גייקובס, לשגר, מייד, דו"ח מייצג על בעיות הכּוּשִׁים בכרך שיקגו, הטיפוסי ביחסו של האדם הלבן האמריקאי לאדם השחור האמריקאי. כותב מונטי גייקובס:

"סתום פיו" מדי יום ביומו נתקלים מיליוני הנוסעים ברכבות התחתיות ובאוטובוסים של שיקגו בסדרת מודעות חדשה. אחת מהן מראה שני גברים צתונים בויכוח ער ונושאת כותרת "אם תשמע אמריקאי המעליב חברו בגלל גזעו; צבעו או דתו; סתום פיו!" ממודעה צבעונית אחרת מציעים פניהם של שני תינוקות עם המטפלת שלהם, וכותרת גדולה מכריזה: "אל תזריקו להם את רעל הגזע, הצבע והדת". סנדק הכרזות: ועדת ראש העיר לאחוזת האנושות.

שיטות אלה, הנתמכות על-יד עשרות ועדות חינוכיות, הצליחו לאתר את מאורעות השבוע, שהיו יכולים להתפתח בקלות למרד גזעים בקנה מידה גדול. יחד עם זה היתה פעולת המשטרה כה מהירה ויסודית עד שכמה תושבים פנו בתלונה לראש העיר על התנהגותה. "על הכּוּשִׁים לא לדרור באיוורים, לבנים" ואז להיו צרות" אמרו המתלוננים. אך האזרח מס. 1 של העיר ענה להם: "איוור לב אינו קיים במושגי שלי!"

אין ספק שראש העיר אמר מה שאמר ברצינות. בעוד שיתכן ובאמת אין איוור "לבן" הרי וודאית מציאותו של איוור "שחור". מעריכים שכל אדם עשירי

חיילים כּוּשִׁים בקוריאה

"יש והפטימות משתלטת עלינו..."

או אחד עשר בשיקגו הוא כּוּשִׁי. לפי הערכת הארגון הכּוּשִׁי "הליגה העירונית", הרי מכל עשרה מחוסרי עבודה שמונה או תשעה הם כּוּשִׁים. לאוניד פמברטון, מדבריה של הליגה, מסביר תופעה זו כתוצאה מהמחיצות הקיימות לגבי הכּוּשִׁים והוצאתם של כּוּשִׁים ממקצועות רבים.

פמברטון הדגיש כי לא מומן חל שיפור במצב. הרבה מקומות עבודה שהיו סגורים בפני כּוּשִׁים נפתחו עתה. כן מקבלים עתה כּוּשִׁים כּוּבנים בחנויות העיר ורניות, בעוד שעד עכשיו נועדו להם רק תפקידי נקיון.

אך למרות שלבעלי מקצוע ישנה דרישה רבה כיום בארה"ב, לא הצליחו מתמתיקאים, רופאים, סטטיסטיקאים וחימאים כּוּשִׁים לקבל עבודה במקצועם, אך ורק בגלל צבע עורם. למרות שהכשרתם המקצועית עמדה על הגובה הדרוש, הם אינם יכולים לעבוד בשביל חברות כּוּשִׁיות, כי הכּוּשִׁים רק קונים, אינם יצרנים. הפיקוח על חמרי הגלם נתון ביד הלבנים.

הדובר הכּוּשִׁי התבטא בחריפות, בדבר תכניות להדריך את צעירי הכּוּשִׁים ללמוד מקצועי שאין בו סכנה של הגבלות צבע: "צעירינו ילמדו כל דבר שימצא חן בעיניהם וזהו תפקידנו להלחם שהם יקבלו זכויות שוות לחבריהם הלבנים" הוא הוציא ממגרתו ספר רב משמעות: הם עשו זאת, המספר בפרוטרוט על הישגיהם של כּוּשִׁים בשטחי הטכניקה והמדע, שפרצו במרצם ובכשרונותיהם לדלתות גבולות.

זכויות לשטיפת מכוניות. משכורתו הממוצעת של כּוּשִׁי היא בין 15 ל-20 לירות לשבוע. אך יש גם כאלה המרויחים רק עשר לירות לשבוע. עם חקיקת החוק של רווח מינימום של שלוש מאות פרוטה לשעה הגיעו כּוּשִׁים למשכורת הרבה יותר גבוהות. עובד מוכשר, העובד גם שעות נוספות, יכול להגיע ל-45 לירות לשבוע.

הכּוּשִׁים חברים בכל האגודות המקצועיות שבמקומות עבודתם. אך מידת ההגנה הנתנת להם על ידי אגודות אלה תלויה במידת פעילותם של הכּוּשִׁים עצמם. בעל מוסך המעסיק תשעה פועלים סיפר כי משך שמונה שנים עברו במוסך חמשת אלפים עובדים כּוּשִׁים. הוא הסביר: "הכּוּשִׁים אינם עובדים מקצועיים. הם טובים רק לשטיפת מכוניות. לאחר ימים מספר הם מבקשים העלאה במשכורת ואחר כך הם נעלמים". סיפורים דומים נשמעו מפי נותני עבודה רבים.

פמברטון הכחיש סיפורים אלה: אין הבלד בין לבנים לכּוּשִׁים בעזיבת מקומות עבודה. הוא הדגיש כי לפעמים נותנים לכּוּשִׁים עבודות כה מלוכלכות וקשות שהם מוכרחים להחליף את מקום עבודתם.

"ההתאחדות הלאומית לקידום של הצבעוניים" יותר תקיפה בפעולותיה. משרדה בשיקגו מודבקת כרוה קטנה בכל פינה: "אל תקנה מחברות שאינם מעסיקות כּוּשִׁים!"

זיור מזכיר ההתאחדות, כּוּשִׁי בעל מבנה גוף אטלתי, לסטר פ. ביילי, סיפר על חברת הלהאות שתשעים אחוז מלקוחותיה היו כּוּשִׁים ובכל זאת סרבה להעסיק כּוּשִׁים במשרדה. ההתאחדות הצליחה להשפיע על הלקוחות להפסיק כל קשר עם החברה, שנכנעה לבסוף והבטיחה להעסיק כּוּשִׁים בכל מקרה שתתפתה משרה.

היה זה נצחון להתאחדות המונה גם חברים לבנים רבים. ביילי התאונן כי למרות שהוכיח במלחמת העולם כי הכּוּשִׁי מוכשר למלא אותם התפקידים כלבן, הרי שוב חזרו בהפילות משפילות.

ביילי נשאל אחר נאום על זכויות הכּוּשִׁים שנשא בקולג' בשיקגו על ידי אחד המאזינים אם אינו חושב שהוא מפריז בחשיבות הבעיה. תשובתו של ביילי היתה: לרף בניך אמר פעם שמעולם לא שמע שאפשר ליהנות מזכויות לאחר המות. **"מפני שאני לבן?"** כאשר גייקובס עמד לבקר במשרד העתון הכּוּשִׁי המצויר אבניו והנגרו דיג'סט החליט להשתמש בתחבולה פשוטה ולהציע עצמו כמועמד למשרה בעתון. אם יסרב ישאלהו: "למה, מפני שאני לבן?" תכניתו נכשלה לחלוטין. בן בורנס, שלא פגש בו מימיו, הושיט לו את ידו והסכים מיד לתת לו משרה בעתונו.

בורנס הוא יד ימינו של ג'ון ה. ג'ונסון, המו"ל הכּוּשִׁי הצעיר והמצלח ביותר מבין כל מו"לי ארצות הברית. הוא החל מוציא את הנגרו דיג'סט לפני שמונה שנים לאחר שלושה 500 דולר וכיום הגדיל את תפוצתו פי עשר. למרות הצלחתו הרבה הוא אינו מתעלם ממצבם של המו"לים הוותיקים יותר הנלחמים קשות על קיומם, כי סוכני הפרסומת טרם הכירו בחשיבות קהל הקונים הכּוּשִׁי ומסרבים לתת מודעות לעתון כּוּשִׁי.

בורנס גילה כי הוא נתקל בקשיים בהשגת עובדים מתאימים, הצריכים להכיר את בעיית הכּוּשִׁים ביסודיות ולהתמצא בעבודות מערכת כאחת.

חברת ג'ונסון, והשבועון שיקגו דפנדר, הם מנהיגי העתונות הכּוּשִׁית הפעילה שהחלה בהוצאת הפרידום ג'ורנאל (עתון החופש) בשנת 1830, והגיעה כיום ל-300 עותקים יומיים, שבועיים וחדשיים, בכל רחבי ארצות הברית. רובם ככולם נוסדו במטרה ללחום על זכויות הכּוּשִׁים — הנשכחות לפרקים (קרובות למדי) על ידי בתי המשפט, בתי הספר, אנשי מסחר ותעשייה ומבקרי מרגשי הספורט. לואיס מרטין, עורכו הראשי של השיקגו דפנדר, בטוח בנצחוננו. "הגני יכול לראות את היום בו נחולל מהיות בעיה מיוחדת ועתוננו ידמה לעתוני היהודים, היונים והפולנים המופיעים בארצות הברית, מביאים ידיעות המענינות חוגים אלה".

ניטה אופטימית נשמעה בקולו של ל של הכּוּשִׁים. "אין ספק כי חל שיפור רב. לא כן בעית הדיוור שטרם מצאה את הכּוּשִׁים הם יגודו משוע לגני שיקגו ומשכנות אלה שמשו את האנגלית עברו לדרור באיוורים טובים יותר חולקו מכל ארצות אירופה השתכנו בהם. אך גם מהגרים אלה עברו לאיוורים עשירים המהגרים הצבעוניים מארצות הדרום, בחורים אלה.

מרטין מסביר תופעה זו בעניים הרג לשכור דירות בבתיים חדשים. למרות דירותיהם הישנות הם מוציאים שכר דירה גבוה. לכן גם מזניחים את מרטין הסתיר את חרדתו מהמצב וקבע ב"סלמס" יתגברו מעשי הפשע. כי ג'נטלמנים חובשי צלינדרים.

לסטר ביילי, מ"ההתאחדות הלאומית רירות על בית דירות שדרים בו כּוּשִׁים הבית אלא שתי פעולות: תקן פעם א הדירה. הבית העומד להתמוטט מיושן מדי שנה בשנה.

השיטה של חציית דירות גדולות ה"סלמס" בקנה מידה גדול. הדברים הג שני דורים, שאף היא חלק מדירה בת אינם יכולים לעמוד בשכר הדירה הגבו משפחות כּוּשִׁיות גרו בדירה שנבנתה למחירים הגיעו עד 20-30 לירות והביאו לידי כך ש-10 עד 12 איש נאל לא כל הכּוּשִׁים גרים במשכנות ג'ונסון, גרים בבתיים נרחבים ברובעי

בית אופייני

לא יצאו מ

ידידים כּוּשִׁי

ג'נטלמנים...

לראות קדיקנים נהוגים על ידי כּוּשִׁי רצונם העז של דרי ה"סלמס" לעב אך בעת שכּוּשִׁי מתכוון לקנות בית ו העלולות לצמוח מואת, אם כי אין ה העיר חיים כיום בין הלבנים כעשרים

אחת השיטות למונע מהכּוּשִׁים הבעלים מתחייבים לא למכור כל ב שביית המשפט פסל שיטה זו נמצאה ש עדיין נשארו למכירה לפני כּוּשִׁי מ משפט מעניין מתקיים עתה באחו של לבנים ושלם עבורה 500 לירות, כ לבקש רשיון בנייה סרבו השלטונות תמורת אדמתו. הוא סרב ותבע את ה "יש והפטימום נוכח מעשים שכ

אך בדאוונו הרגעי של ביילי חמ הבחירה של הכּוּשִׁים במדינות הדרום במדינות שהלימודים בהם היו נפרד וירגיניה, לבסוף, פקודת היום לצ מחלט יונהג מעתה בצבא ארה"ב האדם ינוצל להשגת היעילות הכּוּשִׁים היו מהראשון עד כא הראשון ביולי הראשון ביולי

זמרת כושית במועדון לילה
עבור מבט באשה לבנה, שנתיים מאטר

ביתניים התכוננו היוגוסלבים להתמודדות שהם חושבים כי תיערך ביום מן הימים. ההכנה האחרונה: הוצאת כמה אבנים טרדניות מתוך כיס המרה של המרשל טיטו.

כשנכנס המרשל לחדר-הניתוח (שהוכן בארמונו) חיך מנהיג הפרטיזנים, השופע קסם אישי: „אוברהול כללי, בבקשה“. לרופאים התמהים הוסיף: „לא כל יום ישכב לכם מרשל טיטו על מיטה-הניתוחים. אם תפתחו את בטני, תבדקו את הכל ותתקנו את הכל שתמצאו — מעי ציור, הכל“.

ביתניים זרמו למיטת החולה אלפי מכתבים של מעריצים, בעיקר יוגוסלבים שהכירוהו בתקופת מלחמת-הפרטיזנים. כתב אחד: „כשחליתי במחלה זומה, אכלתי עשבים מסוימים, שעזרו לי מאד. אני שולח לך, חבר מרשל, עשבים אלה ומקווה שתבריאו“. המרשל חיך, קיבל את המכתב כאות לכך כי אהדת היוגוסלבים לא פגה.

בבלגרד מספרים, שכאשר נכנס אורח לחדר המרשל, קם „טיגר“, כלבו-הענק של המרשל, ניגש אליו ברצינות, מריח בגלילו. מסתבר ש„טיגר“ מחליט מי יכול להימנות אל ידידי המרשל (ויוגוסלביה): אם האיש מוצא תן בעיניו, הוא מסתלק הצדה. אם איננו מוצא תן בעיניו, הריהו מתישב בין טיטו ובין המבקר. אינו מסיר ממנו את עינו. רק פעם אחת התמרד הכלב, נשך את רגלו של מבקר. היה זה לברנוב, שגריר ברית-המועצות, שבא לבקר את המרשל כמה חדשים לפני הקרע. אך לא נודע אם המרשל (שבנו נורה, בשעתו, ע"י קצין סובייטי בקטטה) העניש את הכלב-הגביא.

טיטו הוסיף להעריך את הגרוזיני הגדול בקרמלין כ„איש החזק“ של ברית המועצות, אך מתחת להערצתו מסתתרת התנגדות נמרצת למדיניות החוץ שלו ורצון עמוק לעמוד מנגד. אומרים שממייסדת-הדווי העיר המרשל: „אין דבר, יכולתי למות בשלוח נפש. בטוחני שקבוצתי תוכל להמשיך ולנהל את עניני המדינה לפי הקו שהתחיתי. אולם מחשבה אחת המריצה אותי להחלים במהרה: לוא הייתי מת היה סטאלין שמח יותר מדי“.

הנשיא טרומן עם מרי בטון, יו"ר הנשים הכושיות, ראקף באנק' והשגרירה ההודית פאנדיט
התקוה הגדולה: להיות כמו היהודים

התקדמות בשיפור זכויותיהם של הכושים בשטחים שונים. בעקר בשטח התחוקתי. הבתי המשפט, בפוליטיקה ובארמיניסטריציה.

י. ו. ג'ונס, פקיד דואר מאז 1914, מונה למנהל הכושי הראשון של סניף דואר. אדית סמפסון, עורכת דין ידועה בשיקגו, נבחרה למשלחת האמריקאית באו"ם.

מאמצים גדולים מושקעים בחינוך הקהל לסובלנות גזעית, ולחיסול רובעים מיוחדים ללבנים. אך גם התכנית להקמת „בית לאומי לכושים בארה"ב“ לא תביא את הכושים לנטישת המערכת. „אנו רוצים שוויון, לא הפרדה“, אמר מהנדס כושי. „אנו אורחיה שווי הזכויות של ארצות הברית“. וזאת היא, בעצם, שורש הבעיה. כי הכושים זכאים לאותו הזכויות ככל שאר אזרחי ארצות הברית. הם יילחמו על זכויות אלו, עד שישיוגום. גם אם יארך הדבר שנים.

בשמונים וחמש שנות חרותה הוציאה האומה הכושית מקרבה אנשים כאיש השלום בנק, איש המדע יוליאן, המתאגרף לואיס. אלפי בעלי מקצוע מובחרים ומאות אלפי אנשים פשוטים וישרים נהנים כיום, יחד עם חבריהם הלבנים מרמת חיים הגבוהה יותר מכל רמת חיים ידועה עד כה בעולם. טבעי הדבר שמליוני אחיהם, המדוכאים למחצה, יבקשו להצטרף אליהם.

הסוס השחור מתכונן למרוץ

הנשיא ישב בכורסתו וגעה בצחוק. עתונאי ירוק שאל אותו שאלה בלתי-רגילה: „האינך מרגיש את עצמך רענן יותר מאשר לפני 6 שנים, כשהפכת נשיא?“

„כן“, אמר הנשיא, בבטחון העצמי המפורסם שלו. „אני מרגיש את עצמי צעיר מאד. אני עוד מוכן להשתתף במירוץ“.

לפני שבועות מעטים היה הנשיא אדם מת מבחינה פוליטית. אויבו בנפש. דוגלאס מאק-ארטור, נתקבל על ידי המוני המליונים בתרועת התלהבות שלא היתה לה דוגמה זה עשרות בשנים. העתונים, הסנטורים וגם הנשיא עצמו היו מוצפים מכתבים חריפים, בהם כונה טרומן כ„פושט-רגל עלוב“ (זכר לימים שהיה בעל חנות לגלנטריה במיסורי ופשט את הרגל). „אידיאטי“, „פושע פוליטי“. הנשיא חיך ושתק. הוא היה בטוח שהמשרב יחלוף, שהגנרל היהיר יישכח במהרה. אנשים גדולים מעיפיים את ההמון, ואילו אנשים קטנים — כטרומן עצמו — מרגיעים את לבו. הוא צדק.

לחלוקה: רכבות מישורת. אולם השאלה הנשאלה היתה: כמה זמן יישאר המנצח?

בשנה הבאה תיערכנה הבחירות הגורליות לנשיאות. לפי הנוהל האמריקאי נערכות הבחירות בשני שלבים. בשלב הראשון בוחרת כל אחת משתי המפלגות הגדולות בוועידה ארצית גדולה את מועמדה. בשלב השני נקרא הבוחר להכריע. השלב העיקרי הוא, דווקא, השלב הראשון, הוא השלב המתחיל עתה בארצות-הברית. הסוסים העיקריים כבר משמיעים את צללתם הראשונה.

ידידיו של טרומן מנסים להכשיר את הקרקע למועמדותו החדשה. אולם הסיכויים אינם מעודדים: משאל דעת הקהל, שנערך ע"י גאלופ, מוכיח שרק מעטים יבחרו בו.

בצד הרפובליקאי מתכונן סוס מפוקפק לא פחות: רוברט טאפט, אויב נפשם של הפועלים, מרכא השביתות, בעל עבר בדלני, המתנגד גם היום למשלוח חיילים (וכספים) אמריקאיים לאירופה.

אולם רפובליקאים רבים סבורים שטאפט אינו האיש להביא את מרכבתם לנצחון (ולחלוקת רכבות משרות ממשלתיות שמנות), אחרי שהמפלגה היתה באופוזיציה זה עשרים שנה, בגלל העדר אישיות מתקדמת שתמסוך את לב החמוץ. הם תולים (בגלוי ובהסתר) את תקוותיהם בסוס שחור האחד אשר לא ידוע אם ירוץ: אייזנהואר.

מכיון שאין לאיש ספק שהגנרל ינצח, אם אמנם ירוץ, גבר גם במחנה הדימוקראטי הרצון להציע לו מועמדות. המצב המוזר הזה עלול לגרום לתופעה שעוד לא היתה לה דוגמה: שמועמד אחד יועמד ע"י שתי המפלגות הגדולות, ייבחר כנשיא קואליציוני.

יוגוסלביה

בכל אשם הכלב

בכל בירות העולם עוברות עיניים מודאגות על הידיעות הבאות מקוריאה. אולם בשום בירה, אין הדאגה כלב השולטים כה חמורה כמו בבלגראד. כי הפסקת הקרבות בארץ השחר הצח עלולה לגרום אחריה, כשלב בא, את התחלת הקרבות בארץ הכופרים האדומים.

מאז פרץ הסיכסוך הגדול בין המרשל הקומוניסטי והגנרליסטימו הסובייטי, חיו שליטי בלגראד בהרגשה הבלתי-נועמה שחבית אבקה-שריפה עלולה להתפוצץ בכל רגע. קוריאה היתה מעין הפוגה: כל עוד נמשכה מלחמת-הקפאון בחצי האי האסיאתי, היה קשה להניח שהסובייטים יסתכנו בחית שניה, אפילו הזית לחיסול הכפירה המסוכנת. אולם מלחמת התעמולה לא פסקה לרגע — עשרות תחנות השידור של הגוש קימו הפצת-מלים מתמדת, 24 שעות ביממה, נגד „הכנופיה הפאשיסטית-אימפריאליסטית“ של החבר'ל-לשעבר.

* המפלגה הדימוקרטית והמפלגה הרפובליקאית אינן מפלגות במובן המקובל בישראל, אלא קואליציות גדולות של אלפי חוגים מעמדיים, אזוריים ופוליטיים שאין להם כמעט דבר משותף. הרפובליקאים מייצגים, בראש וראשונה, את חוגי התעשייה והמסחר של הצפון. הדימוקרטים הם, בעיקר, ברית מזורה של שני החוגים העיקריים השנואים את הרפובליקאים: הפרולטריון של הערים הגדולות בצפון והאריסטוקרטיה של מדינות-הדרום, שנוצחה ע"י לינקולן הרפובליקאי במלחמת-האזרחים.

רך הגברתן כשנשאל על בעית העבודה ליתות שהיו נעולות בפנינו נפתחו. תרונה. ומשכנות העוני (ה„סלמס“) של זורטיים.

יום לפני 50—60 שנה. לאחר שהללו דירות הגדולות לקטנות יותר ומהגרים עוד לא תמה היסטוריה שכונות אלה. תד כשמצבם הכלכלי השתפר. אז נכנסו לשו בהמוניהם לערים הגדולות, לדור

ול המהגרים שלא יכלו להרשות לעצמם

על ידי בעלי הבתים וגאלצים לשלם ון בהטלים את העבודה על בעל הבית. כך עוד ויאצק חלק מהאוכלוסיה לחיות על לצפות שמה„סלמס“ יצאו צעירים

לקידומם של הצעירים, ספר במ"אז 1906, וכל אותו זמן לא עשה בעל את הקירות ואסף בקביעות את שכר נגיס לבעל הבית שמונים אחוז משווי

מה: דירות קטנות מביאה להתפשטות לידו כך שמשפחות הרוות ברירה בת עצה חדרים, עוד משכירים חדר אחד כי לעיריית שיקגו ידועה עובדה שעשירים זילה עבור משפחה אחת.

זורש עבור דירה בת חדר מרוהט אחד לגור בחדר אחד.

זני העשירים שבהם, כמו"ל המצליח היפים ביותר שבעיר. לא פעם אפשר

שכונת הכושים

מדרת העם
בושי צילינדרים

צוברים בדהרה ברחובות העיר. מאיווריהם הרובעי הלבנים מובן בהחלט. יעב לבן עליו לקחת בחשבון את הצרות הכרחי. כפי שנמטר על ידי ועדת ראש אלק משפחות כושיות.

לקנות בתים ברובעי הכושים היא, שכל או אדמה אלא לבן הגזע הלבן. לאחר י אחרת. דרי הרובע קונים את כל הבתים פיק לקנותם.

ספרבים: כושי קנה חלקת אדמה באזור י שהשכנים ידעו על הקניה. בבוא הכושי המקומיים לתתו והציעו לו אלק לירות דיה לדין.

ה משתלט עלינו“, אמר ביילי.

בדברו על מה שהושג: ההכרה בזכות פתיחת הקולגים לכושים ולבנים כאחד לשני הגזעים כבטקסט, קונטקי, ומערב פורסמה לפני חדשים אחדים: „שויון הגזעים, הצבעים והדתות. כל כוח

ית קוריאה והגנו על קו האש כושים, שנחלו את הנצחון הנוגלם חיוניות. משכנות העוני, נכרת

הרגע המכריע: בור
 חר אלמוני, שלא
 יכול היה להיפרד
 מכלבו, בוחר לו את
 פתק מפלגתו בסור
 דיות, מאחורי המחזיר
 צה. בשבילו זו שעה
 רצינית. אולם לאלי
 פים רבים, שצבאו על
 שפת היס התל-אבי
 בית או הלכו לבקר
 קרובים, או סתם שכי
 בן במיסותיהם («חג
 זה חג ו!») היתה השי
 עה רצינית פחות.
 הם לא התרגשו. «מה
 יש? בחירות? בעוד
 כמה חודשים יהיו עוד
 פעם! המפלגות לא
 תברחנה!»

שפת-היס היא אני
 סיימפלגתית. «מה,
 לבחור עוד פעם בעד
 הזקנים האלה, שיוד
 עים רק לקשקש
 בקומקום?» צוחק
 אתלט בלונדי, המני
 סה כוחו בעמידה על
 הראש.
 וחברתו חוזרת
 אחריו: «אין בכלל
 שום הבדל ביניהם.
 הם צועקים כולם את
 אותו הדבר. אני רוי
 צה לבחור בשביל בני
 אדם, לא בשביל כרו
 זים! ובני אדם אין
 בשום מפלגה!»

מעטפות, פתקים - ובני אדם

שעה 2100: הדלת נסגרת.

מניין הקולות: הפתקים מוצאים מן המעטפה, מסודרים לפי המפלגות. מסביב לשולחן — מתיחות של מיבצע קרבי.

הרגע הגורלי: פתיחת קלפי מס' 27 ע"י היו"ר.

המלאכה נסתיימה: הקלפי מובא לועדה האזורית (משמאל).

הנערה המשתעשעת: המפלגות אינן מענינות. אפשר להתרחץ.

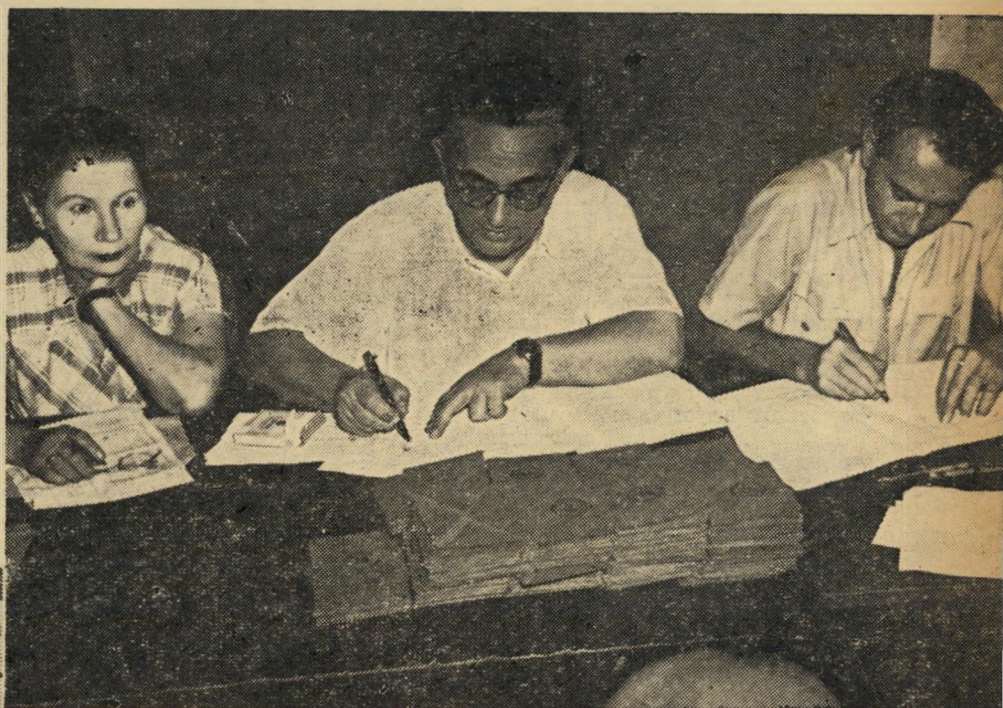
יפו: ערבים בוחרים ומשחקים קלפים.

הנער העיברי: המפלגות משלמות. אפשר להרויח.

היום הגדול הגיע. עם ישראל בחר בכנסת השניה. יום היסטורי, ההייעולם, וכו' וכו'. הצלם קם בבוקר, לחפש את ההמונים חדורי האחריות, נחושי החלטה, שגורל המדינה בידם. הוא מצא אותם: בשפתיהם, במיטות, בכתייקפה ערביים, בתורים לקולנוע — וגם בקלפיות. הוא יצא להנציח את הדראמטיות המועזעת של היום — ודא מצא אותה. היה זה יום ככל הימים, קצת יותר משעשע (בגלל השבתון), קצת יותר נחמד (מפני שזו שבת כה נסעו האוטובוסים), קצת יותר רציני (בגלל הקלפיות). הגורל לא עצר את נשימתו. העולם לא עמד מלכת. השמש לא חדלה מללהוב. הגזוז לא הפסיק לזרום. הצעירים לא שכחו לקבוע פגישות. רק במקום אחד ובשעה אחת נמצאה הדראמה האמתית: כששליחי המפלגות עקבו בעיניים חרדות אחרי הפתקים (הגר' רליים וגביהם) שהוצאו, בשעה 11 בלילה, מן המעטפות הסגורות. את הדראמה הזאת הנציח הצלם.

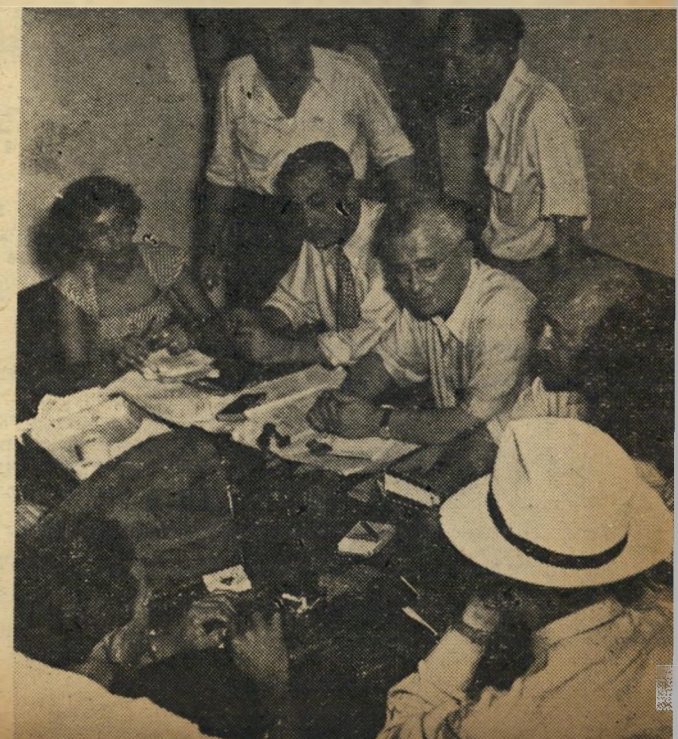

יעדה רושמת: מספר המעטפות הסגורות מושה עם רשימת הבוחרים. הכל בסדר. לא היו זיופים.

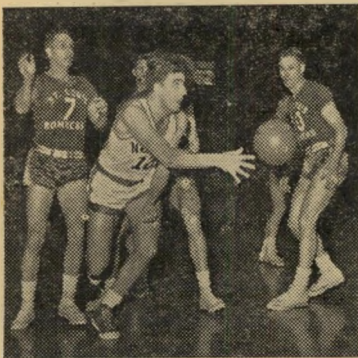

מדינת ישראל
בהירות
אחד
קלפי

התינוק הסמלי. אשה נרגשת, עולה מתורכיה הגרה בשכונת התקוה, הניחה את בנימין התינוק על הקלפי מס' 43 בבית הספר העממי של השכונה כדי להתווכח בידים חפשיות עם חברי ועדת הבחירות. משקו אינו בס' דר. השם אינו רשום. מדוע האין זו שערוריה? חברי הועדה, עיי פים ורצוצים, מחפשים את השם, מפשפים ברשימות, מרגיעים ומסבירים: ביתיים שוכב לו התינוק על הארגז המכיל את עובר הכנסת השניה. הוא שקט, ישן — עדיין. "הלואי והכנסת תהיה כמוהו!" מתלוצץ חבר הועדה. אולם השלוה לא ארכה זמן רב. בנימין פתח עיניו, החל צורח בקול גדול. ניבא החבר: "הכנסת תהיה כמוהו!" אולם אסור להשוות את התינוק לכנסת. התינוק יחיה, בעזרת השם, מאה ועשרים שנה (פזזת 3 חדשים), ואילו הכנסת תחיה, בעזרת ברגוריו, רק 4 שנים. אם ירצה השם (ובן גוריון) אחת נחיה שנה או שתיים, וזו רק חצי שנה.

מספר הכרישים הבוגרים. הסיבה: ציידים שאינם נרתעים מימי עבודה ארוכים וקשים צוברים גופות כרישים, קושרים אותן לדפינות, ספינותיהם.

מדיסון סקוויר : כדורסל
הודות לשערוריה — פרסומת

דרוש: חבל חזק. הכרישים ניצודים בגלל כבדיהם הענקיים, שמשקלם טונה אחת והמכילים 70 עד 80 אחוזים של שמן. למרות שהכריש מכרה לחומרי גלם נוספים (עורות, דבק) מסתפקים הציידים, ברגע שהם מטילים צלצילים בכרישים, בצעקה צמאת-הדמים: "חבר, רוצים את הכבד!".

הציידים מסתייעים בספינה איתנה, היכולה לשאת שלושה, ארבעה אנשים משך חדשים, שלושה רצופים; משקפת לאיתור הכריש, תותח צלצילים לפתיחתו, מנוף לסחיבתו; צלצילים (רבים ככל האפשר); כבלי פלדה וחבלים.

מסעות

סוסים על מחליקים

בשעה שמתנהל וויכוח על חשיבות חילי-הפרשים ומידת תועלתו בהררי קוריאה, הוא הובא לשם, יצא קצין פרשים בריטי, קסטיין דונלד בראון, 39, להוכיח לעולם את יכולתו של סוס: הוא הפליג מאלטה, עיירה שבצפון הרחוק של נורבגיה הצפונית, מלווה דני צעיר, גורם סקיפטר, 22, כשמתרחם: חצי האי ערב, מולדת סוסי הרכיבה האצילים, הרוחק 9000 ק"מ.

במהירות התקדמות של 30 עד 50 ק"מ ליום ורכובים על סוסיהם הסקנדינביים הח" סונים (הצריכים להביאם עד למדבריות ערב) עברו שני הפרשים את קטע מסעם נורווגיה ופינגלנד, שם נתקלו בסערות שלג ועודרי זאביים רעבים.

המוצא (מסעות השלג): הנעלת מחליקים לסוסיהם.

* הצלצל הוא נשק חניתי שמשקלו כחמישים ק"ג, הנורה מתותח ומצויד לעתים בקצהו — החד ביותר — מטען חומר נפץ לזרז רז הריגת הכריש.

מדיסון סקוויר : ריקוד הקרח
דבר אחד חסר

מהנדסים ומומחי הקפאה משתפים פעולה משך שעות.

האזרות במרתפי הבניין. ספורט מיוחד במינו, (שטרם הגיע לישראל) הוא רכיבת סוסי פרא (רודיאו) שתחרויות האליפות שלהן נערכות במדיסון סקוויר גרדן. שבועיים לפני בוא הסוסים לעיר, מכין המנג'ון משכן לבהמות: עשרות נגרים מתקינים אזרות במרתף הבניין.

הכנות במגרש מתחילות יומיים לפני ההתחרויות, הנערכות משך חמשה שבועות רצופים ומושכות רכבות צופים.

בסיום התחרויות, מתגייסים שלושים עובדי דים לעבודות הפירוק. משך הזמן: שלושה ימים.

מפעל נוסף: תחרויות אתליטיקה קלה. מסלולי היציה והקפיצה מוקמים משך שתיים עשרה שעות, תוך הקפדה על דיוק עיגול והיקף המסלול, לשם השגת תוצאות דייקניות ככל האפשר. התוצאה: העובדים משנים את המסלול, לעתים, שבע פעמים עד שהוא מוצא חן בעיניהם.

אך שני מקצועות הספורט הפופולריים ביותר במדיסון סקוויר גרדן הם הכדורסל וההתאגרפות.

תחרויות ההתאגרפות נערכות במשך כל השנה, מושכות קהל צופים רב, העוקב בלהיטות אחר 12 הסיבובים ויותר המהווים התחרות.

מדיסון סקוויר : סוני בר מפיל את שוגר ריי רובינסון
אחרי ההצגה — קילוח מים חמים

הכדורסל הוא הספורט הלאומי החורפי ומבוצע בעיקר על-ידי קבוצות מכללות (שנת פרסמו לאחרונה בשערורית השוחד של קבוצת התוצאות מראש) המבכרות להופיע במשופך מגרשי הכדורסל בארצות הברית.

"כמובן", אומר לעתונאים מסיירים מנהל המגרש, בריגדייר גנרל (אלוף) בצבא ארצות הברית בימי ההספקה הגדולים בפלישה לאירופה, כשהוא סורק בידיו את שערו האפור. "עדיין אין זה הכל. אנו פתוחים גם למארצות ספורט נוספים: טניס, סייף, התאבד קוואד, אולם, לדאבוני, נעדר מקצוע אחד: שחייה".

הסיבה: המגרש יבשתי.

בריטניה

"רוצים את הכבד!"

למרות שאין ציד הכרישים ספורט שכיח במימי בריטניה קיימת עונת צייד קצרה בסביבת 500 איי הברידיים, מערבית לחוף סקוטלנד.

מטרת הצייד: כריש שאורכו כתשעה מטרים, משקלו הממוצע — שש טונות (בזכות היקף כתפיו הרחבות).

אחר הופעתם הראשונה באפריל, נראים הכרישים (המצויים, בדרך כלל, במים חמים יותר) נעים כלפי צפון, בהשאירם משפחות, משפחות בורכס. מספריהם הגדולים, במיוחד במאי ויוני, גורמים טרדה ונוק לדייגי הדיגים הקטנים (לתעשיית המלוחים) בקורעם, לעתים קרובות, מתוך שעשוע, שתיים, שלוש רשתות דייגים.

בראשית יולי מופיעים תינוקי כרישים (אורכם: 2 מטרים), אך אותה שעה מתמעט

מדיסון סקוויר : תצוגת סוסים
באספה ציונית — שיא חדש

תוך שעתיים).

חמש שעות לפני הפיכת המגרש לשדה קרח מובילים צינורות, ממרחק עשרים קילומטר, מים המוקפאים מלאכותית. בעזרת אותם

ארצות הברית

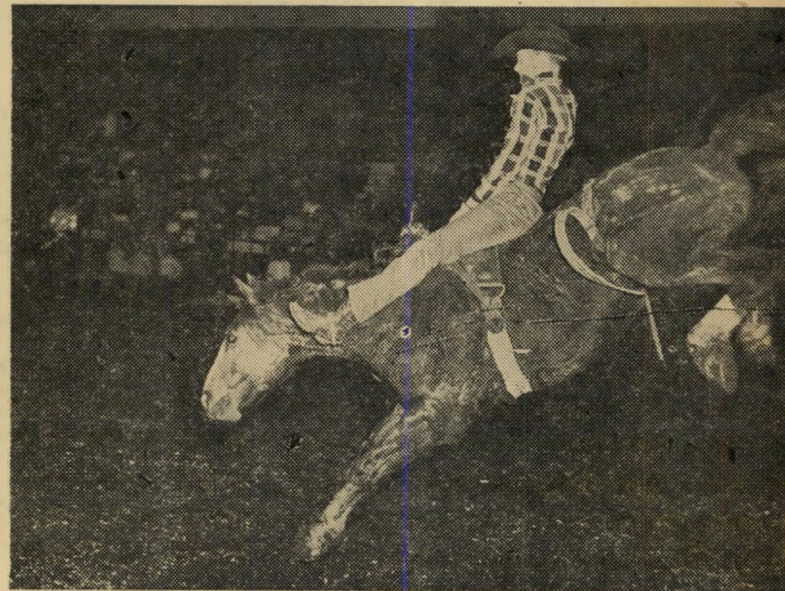
הסוסים הוכנסו למרתף

מדיסון סקוויר גרדן, הוא מגרש הספורט המפורסם בעולם. בו נערכות תחרויות מכל הסוגים: התאגרפות, הוקי על קרח, הצגות סוסים, קרקס, מרוץ ששת ימים על אופניים או כדורסל. כותב סופר הספורט של העניין לם הזה בארצות הברית, דניאל גילן, בכתבה מיוחדת על מדיסון סקוויר גרדן הנוכחי (שהוא השלישי בבנייתו) בניו יורק:

השם נלקח מנשיאן הרביעי של ארצות הברית גיימס מדיסון, והבניין הראשון הוקם, במאה שעברה, במקום המשכן כיום את תחנת הרכבת ההומה ביותר בעולם, "גרנד סנטרל". אחר שהרכבת הגיעה לשם, עבר המדיסון סקוויר לבניין שני שלא היה נוח כלל. בשנת 1925 נבנה הבניין השלישי של היום, והתגלה כאחד הבניינים הגמישים ביותר במטרופולין. הוא יכול להכיל מספר אנשים אגדתי, המשתנה לפי מאורעות הספורט הנערכים בו: הוקי — 15.500. כדורסל — 17.400. בוקס — 18.500. קרקס — 14.290. אסיפות וקונצרטים — 18.200. אך באסיפות הציוניות, לרגל הכרזת המדינה וחסג העצמאות הישראלי, הושגו שיאים חדשים — עד 25.000 איש נצטופפו בבניין והמשתטה נאלצה לחסום את הרחובות הסמוכים.

הרצפה המחליפה תפקידים. משך

שבוע אחד נערכים במדיסון סקוויר ששה מאורעות ספורט שונים: הצגה על הקרח, תצוגת כלבים, התאגרפות, אתליטיקה, כדורסל והוקי הם טיפוסיים לשבוע רגיל. לכל מאורע יש להכין רצפה שונה. לעתים קרובות צריכה העבודה להיעשות תוך שעות ספורות. אך חבר העובדים המנוסה, בעל תדירות המדויקות על מבנה הגוף, כליו ומערכת תאורתו, מבטיח הצלחה בכל מאורע (שיא מהירות ההחלפה: מהופעת סונגיה היני על הקרח להופעת קבוצת כדורסל,

מדיסון סקוויר : התחרות עזומית ברודיאו
תוך שעתיים — רצפה חדשה

מלבד וודקה, מחלת-לב

נראה שיעקב מדיק לא יחזור לארצה... על מנת לייצג את רוסיה באו"ם. הסיבה: אקלים גיוריווק מכביד על ריפוי מחלת הלב שלו. אך לפני יציאתו ערך מסיבת פרידה מפוארת שעלתה לממשלתו, מלבד חומרי הכ"ן וין (קבייר וודקה) שהובאו מרוסיה, 17 לירות לאורח.

אחר החלימו ממחלתו האחרונה (דלקת ריאה) חזר ג'ורג' מלך אנגליה, לתפקידו המלכותיים כשהוא נראה חלש וחיוור. אך על סמך נסיונו האישי החליט לנקוט בצעד מתאים: פתיחת בית החלמה בתחום נן ארמונו. ממנהיגי הציונים הכלליים שבלטו באי השתתפותם בפולמוס הבחירות: אברהם קרניצקי, ראש עיריית רמת-גן שעבר, אחר ביקור בוק באנגליה ובצרפת, לבית מרפא שווייצרי.

ראש ממשלתו בן ה-61 של הודו, ג'ווא"ה הרקאל נהרה, הביע דעה אישית, לפני מפגש גתו, מפלגת הקונגרס: "ייתכן הגיעה שעת להתפטר. מוחות רעניים יוכלו להאיר היטב את בעיותינו המסובכות". דבר שלא מנע ממנו להימסר, למחרת, לתכנון תכנית חומש שתדרוש לפחות מיליארד וחצי לירות. כאשר שגרירות ארצות הברית במרדכי החזירה לבית הלבן תמונה נשכחת כמעט של נשיאן הראשון של ארצות הברית, ג'ורג' וושינגטון.

במקום חתים, מקלעים

אחר רצח עבדאללה, מלך הירדן, שינה נדוב באש, מפקד הלגיון, את הוראות הקבע לשני הקיפים הבדואים השומרים על חדרו בלילות. השינוי: נשקם האישי, שני תת-מקלעים מסוג טומפסון, הוחלף. הציווד החדש: שני מקלעי ברק. פקודתו האחרונה של מלך הירדן לפני הירצחו, היתה מינוי כבוד לדרגת מיג'ור בלגיון הערבי. בעל המינוי: האמיר חוסיין, בן ה-11, נכד המלך ובן יורש העצר טלאל, הלומד בבית ספר לונדוני.

אחר סיום משחקי אליפות הטניס בווימבלדון, נתגלה מקור ההוראה למכנסי משחק צנועים יותר לטניסאים: המלכה מרי (84), אם המלך, חובבת הטניס, שהודיעה: "לא אבוא למגרש אם הבנות תלבשנה את המכנסיים הקצרים".

כאשר מכונית משטרה, שעקבה אחר מכונית מנהיג חירות מ. בג'ין, מפרשת הדרכים בית-דגון עצרה לבסוף, חשש הנהג לתלונה על עבירת תנועה. חששו לא הוצדק. סיבת העצירה: רצון השוטרים לחתימת ידו של מפקד אצ"ל לשעבר על ספר זכרונותיו, המרד.

נשיא איגוד לוחמי מלחמת העולם השנייה, הצנחן הרולד רסל, שאיבד את שתי ידיו

תמונה זו היא תמונה ראשונה שהגיעה לארץ מהמהומות שפרצו משתי עברי הירדן מאז רצח המלך עבדאללה. התמונה מראה את ההמון שהצטרף להלווית אחד התושבים שנהרג ע"י השתוללות הלגיון ברחבת שער דמשק בהפגין השמועה על הרצח. למרות הלגיונרים שהיכו המושים בין המושים, הדדה וחזרה הקריאה: "יחי אד האג' אמין אלחוסייני, אבי ערביי פלסטין".

במרחב

פליטים

מ.מ. מ.מ.

כאשר נתקבלה ההודעה על הקטטה שפרצה בכפר מנסורה בתחנת המשטרה של יריחו, ידעו השוטרים למה עליהם לפנות. מלבד כתת שוטרים מוויננים, נשלחה מכונית משא ריקה.

בהגיעם למרכז הכפר הקטן, מצאו השוטרים כמה עשרות גברים, ששים וסף שצעקו, גיפפו והעיפו מכות זה בזה. מתוך כל ההמון לא אפשר היה להבין מלה אחת שחזרה בכל משפט: מים. השוטרים לא טרחו לנהל חקירה, להתעמק בסיבות שגרמו לקטטה. הסמל האחראי השמיע שאגה אדירה: "כל הפליטים, קחו את הפציצים ועלו על המכונית".

לרגע שרר שקט מוחלט. התושבים הביטו איש ברעהו ובמשטרה. כעבור דקה החלו כולם מדברים בקול רם. והפעם, מלבד המלה "מים" נשמעו גם המלים "גנבים, פושעים". אולם הסמל לא התרגש. הוא שאג שנית, הפעם בליווי תנועת איום לכונן אקדחו: "הפליטים עלו על המכונית".

אחד, אחד עזבו כמה אנשים את הקבוצה הגדולה ופנו לעבר הסמטאות הצרות של הכפר. כעבור כמה רגעים הופיעו שוב, חפי ציהם הדלים ארוזים בחבילות על שכמיהם. השוטרים עמדו בצד, עשנו, התלוצצו: לא היה במחזה דבר יוצא מגדר מילוי תפקיד שיגרתי. לא היה זה גירוש ראשון של פליטים בגלל המחסור במים.

המושטרה מצדדת בוותיקים. אחר הבצורת הקשה של השנה האחרונה הפכה בעיית המים באיזורים נרחבים בארצות ערב לבעיה מחוריה ביותר. במשך חודשים רבים גברו והלכו קשיי הכפריים למצוא את כמות המים הדרושה להם לשתייה והשקאת שוריהם. מעינות ובורות מי גשם (מקורות

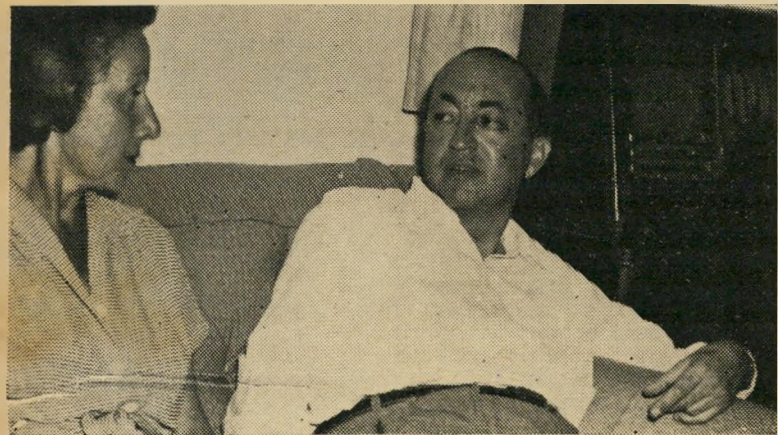
עיקריים למים באיזורים החקלאיים) התדלדלו במידה ניכרת או התייבשו כליל. למרות שהמחסור פגע בכל התושבים, היו הפליטים מארץ ישראל, שהספיקו לעזוב את המחנות ולהתיישב בכפרים, הראשונים שהרגישו את כל חומרת המצב. התושבים הוותיקים החלו מביטים עליהם בעין רעה כגודל לים את מימיהם. לאט לאט עבר העניין במחשבות והתמרמרות לוחיכוחים סוערים ולקטטות דמים. ככל שהמצב נעשה קשה יותר הפכו החיים קשים יותר לפליטים שהחלו מחפשים מוצא.

המוצא: חזרה למחנות סוכנות או"ם ליישוב הפליטים ושיקומם. בכמה מן הכפרים לא היה זה עניין של בחירה הנתון בידי הפליטים עצמם. התושבים הוותיקים התאגדו ואילצו את הפליטים לעזוב את הכפר. במקרים אלה נהגה המשטרה לצודד בתושבים הוותיקים. כתוצאה נטשו אלפי פליטים ששוקמו את בתיהם החדשים, חזרו לחיי הסבל של המחנות.

מים במקום חלב. סוכנות הפליטים, המבטיחה את כל צרכי הפליטים תושבי המחנות, החלה מתקשה בהספקת המים יורמאשר בהספקת המזונות וקשייה גורמים והולכים עם המשכת זרם הפליטים השבים למחנות.

פליטים אלה מעדיפים לחזור למחנות בסמיים על פעולות הסוכנות להבטיח להם את תצרוכתם המינימלית במי-שתייה. ממשלת הירדן המתלבטת אף היא בבעיה קשה זו, הבטיחה לספק מים לפליטים היושבים מחוץ למחנות, באותה מידה שהיא מספקת לתושבי הארץ. אך הפליטים התלוננו על הפלייתם לרעה לעומת התושבים הקבועים.

אם המצב יחמיר עוד יותר, אומרים אנשי או"ם, תבוסל חלוקת החלב (הנעשה מאבקה ותוספת מים) כדי לחסוך במים ולהבטיח מנה מינימלית של חמשה או ששה ליטר לגנש ליום (מספיק לשתיה ולבישול בלבד). 20 מיכלים גדולים הועברו ממפעלי האשלג בצפון ים-המלח (הנמצאים באזור כיבוש הלגיון) כדי לאגור בהם את המים הזורמים.

פאול ארינסברג, עורך 3 בנות ועיסוק נוסף

וואשינגטון, גילה נשיאן ה-31 של ארצות הברית, הרי טרומן, כי התמונה צוירה כאשר וואשינגטון לא הרכיב את שיניו התותבות (עשויות העץ). מומחי אומנות שהסתייעו ברופא שיניים מדדו את אפו, סנטרו ושפתיו של וואשינגטון, הישח את התוצאות לתמונות אחרות. התוצאה: טרומן צודק. רופא גשים רומי לא התאפק יותר: אחר שיצפה משך שנה וחצי לתשלום אלף וחמש מאות לירות שכר רופא מסייע בלידת בנה האיטלקי של אינגריד ברגמן, הגיש הב"ע משפטי נגד בעלה, מפיץ הסרטים רוברטו רוסיליני.

ונתפרסם למיליוני צופי קולנוע כגבור שנות חיינו הטובות ביותר, הגיע לישראל. מטרת הביקור: מלבד סיוריו בעולם הוא עוסק בתעמולה למגבית היהודית המאוחדת וה"דסה".

בהזכרה ה-47 למות מייסד הציונות, בני ימין זאב הרציה, נוכחו שרי הממשלה, חשבו המדינה ותיקי הציונות. יצחק גרינבאום, מראשי המתנגדים לכפייה דתית, הצטיין בהזמנות זאת בסבלנותו: כאשר המשתתפים במצעד האבל על קבר הרצל חבש מגבעת.

פאול ארינסברג, עורך בטאון הציונים הכלליים אחת ואב ל-3 בנות (ובן אחד) לא הסתפק בתפקידיו אלה. הוסיף לעיסוקיו, מלבד הנהלת חברת ההפצה לעתונות, ענף חדש: חבר הנהלה של הסתדרות הציונים הכלליים.

קרנן הבחירות

מאוזן: (1 ברקן; 4 נאקה; 8 עריץ; 10 לורד; 12 רק; 13 פוינה; 16 וי; 17 פתן; 19 רקע; 20 גמד; 21 עש; 23 גל; 24 אינדונגיה; 26 מי; 27 על; 29 קשה; 31 חקי; 33 הדר; 35 בך; 36 עפולה; 38 וי; 39 תוכן; 41 בורג; 43 יריב; 44 כללי.

מאוזן: (1 ברקת; 2 רי; 3 קצף; 5 אלה; 6 קו; 7 הדום; 8 ערפד; 9 מיקרוס; קופ; 11 רודן; 14 נר; 15 נע; 18 נעימה; 20 גלילה; 22 שני; 23 גוע; 25 מקבת; 28 אריג; 30 שכוך; 31 חף; 32 יל; 34 דורי; 36 עני; 37 הבל; 40 כר; 42 זל.

פרסים לתשבץ מצויר 75 (גליון 716)

- 1 גורית בוטלה, שד' קק"ל 66, ת"א.
2 מדרכי דן, רח' מיכ"ל 20, ת"א.
3 דוד ביגא, מזכרת-משה, ירושלים.

פרסים לפותרי תשבץ [74]

- יוסף ביליג, רח' העמק, כפר סבא.
דוד גליקמן, דרך פ"ת 38, תל-אביב.
לוי שמואל, ת. ד. 1563, תל-אביב.

החידון הבלשי (2)

אם גידיה מי שיקר לחוקר, רשום את מסקנותיך המנומקות, שגח אותן עד יום 20.8.51 למערכת העולם הזה (רח' לייזנבוים 12, ת. ד. 136, תל-אביב) בצרוף ה-תקדוש הבא.

בין הזוכים תוגרל טיסה לאיזת.

תלוש

השם:
הכתובת:
הגיל:
המקצוע:

כן מתבקשים הפותרים לענות על השאלות הבאות:

האם אתה קונה את העולם הזה בכל שבוע?

באיזה יום אתה רגיל לקנותו?

האם אתה קורא את הגליון מן ההתחלה עד הסוף או קטעים ממנו?

איזה מדור אתה קורא ראשון?

כמה אנשים קוראים את הגליון?

כמה זמן עבדת בפתרון החידון?

האם השתתפו בפתרון אנשים נוספים, וכמה?

בציריך יד גשם

כששערו הפרוע למחצה ופניו מעידים על חוסר שינה נראה אייזיק שטרן, הירטואו כובש במות העולם, מתרוצץ נרגש במסעדה של שדה התעופה לוד. השעה היתה שבע בבוקר, אך המקום היה, כרגיל, מלא אנשים, באים, יוצאים, מלווים ומצפים לקרוביהם. הקהל הכיר את שטרן מיד, שלח גחמיו מבטים, התלחש: "זהו אייזיק שטרן, לא הבין מה קרה."

ארתו לילה לן שטרן במלון בשדה התעו"פה. הוא בא כדי ללות את מיי פרומן, מנ"כיהו של סול יורוק, האימפרטור הגדול, ששהתה בארץ משך כמה ימים. מסיבות טכניות נדחתה המראת האירון ושטרן הלך לישון, ביקש ממנהל המלון שיעירו אותו לפני המראה בחמש בבוקר.

רעש מנוע אירון, עעבר מעל גג המלון, העיר את שטרן משנתו. השעה היתה שש וחצי. איש לא העיר אותו. הכנר רץ למטה, מכרתו כבר היתה בשדה, האירון טרם המ"ריא. הוא ביקש לצאת החוצה כדי לומר לה שלום, אך הדבר לא ניתן לו. הוא חיפש את מנהל שדה התעופה, לא מצא אותו. בינתיים המריא האירון, שטרן לא אמר שלום למיי פרומן.

במשך חצי השעה הבאה חיפש הכנר בעל הטמפרמנט את מנהל המלון, כדי "ללמד אותו", כדבריו. גם זה היה לשווא. המנהל יצא לתל-אביב. מאין ברירה התיישב שטרן ליד שולחן והחליט לסעוד את לבו. המלצר (כרוב מלצרי הארץ ונהגיה) היה מוסיקלי, הכיר את שטרן, בירך אותו ב"מאסטרו, הייתי בקונצרט שלך". "יפה מאד", השיב שטרן, "תן ארוחת בוקר". "כן, מאסטרו, מה רצונך לאכול?" התשובה: "רק לא ביצים. תן פירות וקפה". המלצר הביא אבטיח וקומקום עם נוזלים שחורים.

כיצד אחזור לתל-אביב? סופר העולם הזה שנודדן למקום נכנס לשיחה עם הכנר. כעבור כמה דקות שכח שטרן את צרותיו, החל מדבר על מוסיקה, דיבר על באך בפתוס, על קולט הצ'ליסטן, על אמנות לשמה ומעמדו של האמן בחברה. שטרן התלהב בפעם האלף מהמוסיקה. לבסוף עלתה שאלת התחבורה על הפרק: "כיצד אחזור לתל-אביב?"

בחוף עמדו כמה מכוניות, אך כולן היו תפוסות. "אלך ברגל", אמר שטרן, "כמה קילומטרים מכאן לתל-אביב?" התשובה והשמע שכבר הספיקה לחמם את האויר, עשו את שלהן, שטרן חזר בו מהחלטתו ויצא לחפש מונית.

אותה שעה, ברציף השדה, חנה אירון אל-על מפריז ובין הנוסעים - וולטר גר, המנצח מאנגליה, שבא לשרת קונצרטים עם התזמורת הפילהרמונית בהם מופיע שטרן כסוליסט. מאחר שגר לא הביא עמו מזוודות ארכה הפרוצדורה הביורוקרטית של פקדי המכס והספפורטים רק חצי שעה (אחרים מבלים עם שעתיים) וגר הופיע באולם. בין הקהל הרגיש גר באדם בעל גוף אתלטי וקלסתר פניו מוכרים לו. "מיסטר שטרן?", שאל, "אולי אתה אייזיק שטרן?" הכנר שראשו היה בעיניו תחבורה לא שם לב, השיב באי סבלנות: "כן". אחר הפנה את ראשו, ראה שפני האיש מוכרים לו מהעתונות, שאל: "ואדוני דומה למנצח וולטר גר?" "כן, זה בדיוק ככה", השיב גר. שני המוסיקאים שמעו וידעו איש על רעהו לא נפגשו קודם לכן.

וולטר, גר מנצח דומה לוולטר גר

מחצית השעה הבאה הפכה למצע, מונית של המנצח והסוליסט: חיפוש אחר מונית שתביא אותם למלון בתל-אביב. גר היה עייף, בא ישר משווייץ, מקום שם הוא מבלה את חופשתו. מאז ביקר בארץ לפני כמה חדשים לפי הזמנת תזמורת "קול ישראל" ועד צאתו לשווייץ לפני שבוע, לא היה לו ערב חפשי. לפתע קיבל הזמנה מהתזמורת הישראלית, שנענה לה מיד. "הרי אני אהב את ישראל ורק דבר אחד שכחתי: את האקלים". הוא בא במעיל, כובע, כסוית. "בציריך יד אמש גשם. שכחתי".

בסופו של דבר נמצאה מונית ושני המוסיקאים יצאו להל אביב. רק אז השמיע המנצח אנה רוחה ושאל: "מה אנחנו מנגנים מחר? אין לי מושג מה התכנית". נסתדר אין שהוא, השיב הכנר, "גם, שאני עומד לנגן קונצרט חדש לגמרי, ממש נגינת בכורה עולמית", מנדלסון? "נחש גר. בדיוק כך", היתה התשובה.

הקונצרט, למחרת, הפך להצלחה גדולה.

הכנר רצה לאכול

יוסף סיגטי הוא כנר גבהיקומה, צנוע וקרח המתבלט בתחילתו הכחול-כהה, בעלת הפסים הלבנים, שלא כנהוג המוסיקאי הרגיל. כבר לפני שנים העיר לו ברנרד שאו: "אתם, הכנרים, שוב אינכם נראים ככנרים, היחיד הנראה ככנר הוא אלברט איינשטיין".

סיגטי מפורסם, מלבד בקולו הנעים ושלר טחו במספר שפות, בהיותו הראשון שניגן את יצירותיהם של בלה ברטוק, איגור סטר-בינסקי, סרג' פרוקובייץ, שעה שעדיין נתקבלו בקריות יתירה. סיגטי אינו נמנע מכל הופעה לא מקובלת ובלבד להשיג את שלו: כאשר ניגן, באחת ההזדמנויות, יחד עם גרי גור פטיגורסקי, הצ'ליסטן, קטע שבוצע במירות מסחררת, חשש כי יפסיד תווים מספר שעה שיהפוך את העמודים. הפתרון: רכישת מספר העתקים ומספר כניתיים מתאים. הוא ניגן, בקוראו משמאל לימין, לאורך כני התווים שהחזיקו שני עמודים כל אחד, בהצ'לחה רבה ובהנעת רגליים זריזה.

הדרך לא היתה קלה. דרכו של יוסף סיגטי, שגולד בבודפשט לפני 59 שנים, לא היתה קלה: כאשר אמו מתה בהיותו בן שלוש הצטרף יוסקה לעיסוק המשפחתי הכ"ללי: נגינה בבתי הקפה. בהיותו ילד תלוש נאלץ לנטוש את העיסוק המשפחתי, בילה את צעירותו בככר קרפטי הררי אצל קניול

יוסף סיגטי, כנר אינו דומה לכנר

אך ניצל את ההזדמנות לרכוש ידיעה מקיפה במכושית-עץ ובכינור.

כאשר חזר לבודפשט למד אצל מוסיקאי מבוגר שניגן בתזמורת האופרה. תוך זמן קצר עלה התלמיד על מורהו ועמד להופיע בקונצרט ראשון בכרלין. אולם כמה ימים לפני הופעתו הופיע ילד פלא בעל טוון עשיר וטכניקה מופלאה: מישה אלמן, וברלין שכ"ח את הכנר הצעיר (13) מבודפשט.

כיון שסיגטי רצה לאכול, נאלץ לקבל על עצמו הופעות פחות מפוארות מאשר באול-מות הקונצרטים המפוארים: הוא ניגן בקר"קס, במסבאת בירה, באולם ריקודים. אולם לאחר מכן עזב לא חיכה סיגטי לאיש, תוך חודשים מספר נתפרסם בהונגריה ואחר במו-לדתו השנייה, צרפת, ולבסוף בארצות הברית בעקבות מאות תקליטים ובה חגג, החודש, את יובלו ה-25 להופעות הענק שלו ברחבי היבשת האמריקאית.

* אלברט איינשטיין, בעל תורת היחסות, נמנן בשעות הפנאי שלו.

כת הרב אהבה את סעידה

דודי חמק (140 ע') - דבורה הורקנוס גינזבורג - הוצאת המהברת (1 ל"י). 14 משוררים עבריים, מנתן אלטרמן עד אברהם שלונסקי, תרגמו 75 שירים שנכתבו גרמנית, משך 26 השנים האחרונות, עלידי דבורה הורקנוס-גינזבורג, אלמנתו של שמעון גינזבורג, הסופר והמתרגם, ששבה ארצה, ב-1946, היתה בירושלים הנצורה ופרסמה יומן מצור באנגלית. ילידת גרמניה ובת רב, שכשרונותיה הוכרו על-ידי טומאס מאן וסטיפן צווייג, יודעת המשררת להביע במלים פשוטות ביותר, מו-בנות לכל, את רחשי אהבתה לאהובה, מצד אחד, להגיש את הרקע הארצישראלי, שהיא מכירה מעלייתה הראשונה (לפני צאתה לאר-צות-הברית) כחלוצה לתליוסף של 1924, מאיך.

מלבד "עיר פלא", ההימנון לתל-אביב הכרץ

דבורה הורקנוס, משוררת כנבר מאוהב

שבתרגומו הטביע נתן אלטרמן את יכולתו הרבה:

במה אפתח שבחיך, קוסמת על יס רב? לכתני בחוצותיך - כנבר מאוהב.

בולטים במיוחד שני השירים שנושאים שתי נערות ערב (סעידה ופטמה).

התרופה: שליח שימי

החלום (69 ע') - יצחק טלע - ברלוי (350 ע')

אחר שמנדל החוכר (בעיירה פולנית, לפני 100 שנים) מתאכזר לעניים ולתלמידי חכמים ונוהג בגסות בבני ביתו, מופיע שליח שמימי הדואג להסדר המצב: הוא נוטל את בגדיו של מנדל (שעה שהוא רוחץ בנהר), תופס את מקומו בבית, בעיירה ובארמון הפריץ, משדך תלמיד ישיבה לבת החוכר שברחה (וזמנית) עם בן הפריץ, מחלק נדבות לעניים ותורם ביד רחבה למוסדות צדקה.

בשעת נשואי "בתו" לתלמיד הישיבה הוא גם מוודא את הסדר הנקודה הסופית: הוא מחזיר את מנדל האמיתי, שחור, מובן מאליו, בתשובה (אחר שגם כלביו לא הכירו אותו) לביתו ונעלם למשכנו הקבוע, על מנת להופיע משם, בשעת הצורך.

במקום נהג "אגד" - דוקטור

היישובים בישראל (336 ע') - ד"ר זאב וילנאי - הוצאת "דבר" (1.500 ל"י)

במדינה בה מוקמים ארבעה יישובים חדשים לשבוע קשה להתאתר. מלבד פקידיו דואר ונהגי "אגד", מתקשים רוב התושבים במיקום יישובים, אינם יודעים אם הקיבוץ יראון או הכפר הערבי חורייש נמצאים בגליל, בשרון או ליד אילת.

דוקטור וילנאי החליט לפתור את הבעיה: כינס רשימת כל היישובים במדינה: ערים, עיירות, מושבות, מושבים, קיבוצים וקבוצות; כפרי מוסלמים, נוצרים, דרוזים וצירקסים; פרסמה בלוחי הסבר קצר לכל יישוב, הגיש בכך סיוע רב-ערך לאנשי צבא, מטיילים, קוראי עיתונים.

שוב אין יראון או חורייש מהוות בעייה נטולת פתרון: יראון הוא קיבוץ ליד גבול הצפון; חורייש הוא כפר ערבי ליד פתח תקווה.

כוכבים

חמישים שנות בשר אחד

דאני קיי? — קומיקן שהטירוף יפה לו. לא בסרט בריבירה, בו הוא נדרש להופיע בתפקיד אופי קומי מלוטש. בעצם, בשני תפקידים.

בריבירה הוא חידוש סרטם הישן של דון אמיש, כרמן מיראנדה, אליס פיי לילה אחד בריבירה הפעם הועברה הפעולה לריבירה הצרפתית וקיי מופיע בתפקיד הכפול של דז'רז' סוקרט הצרפתי המצוחצח והשחקן הרומים זה לזה כחתי טיפות שמפניה, הגורמים מבוכה ובלבול רב לנשים המאוהבות בהם. קיי יודע להדגים לא רק מוקיונות מוצלחת, הוא מצטיין גם בתפקידים שקטים יותר, ואם כי עלילת בריבירה איננה מן המוצלחות והמקוריות, גרם משחקו החורג מן המוצלחות והרגילה שלו, לא מעט להצלחת הסרט.

עקרבים בחדר ההלבשה. קיי נולד לפני 38 שנה במזרח ניו יורק, ברובע היהודי. עוד בהיותו בן חמש החל להראות נטיות חזקות לריקוד ושירה שגעוניים. אולם כאשר סיים את הגימנסיה לא פנה אל הבמה, הלך לעבוד אצל חברת-בטוח, פוטר לאחר שגם לחברה, עקב טעות קטנה, הפסד של 40.000 דולאר. כך לפחות הוא טוען.

לאחר האסון בחברת הבטוח החליט שמוטב לו להיות שחקן, קבל באחת הקייטנות היהודיות שבסביבת ניו יורק עבודה שכללה: מלצרות, ששעו האורחים בימים גשומים, הכנת הצגות והופעות קאבארה.

דאני החל להתפרסם קמעא, משכורתו הועלה, ובחורף היה מהגר לניו יורק, מנסה להגיע אל מפקי המחוות של ברודוויי, לשוא. שני ידידים לימדו אותו לרקוד, צפרו אותו ללהקה שתרה את ארצות-הברית, הגיעה לטוקיו בה נתקבל בהתלהבות על ידי הקהל, לקאנטון בה לא מצאו מקיים מרחפים ועקב רבים שטיילו להנאתם בחדר ההלבשה שלו חן בעיניו, לאוסקה, בה גנע בהלה כללית בכבות האורות בתיאטרון, על ידי שישש על הבמה, החוקי בידוי שני פנסי-כיס, כיוון אותם אל פניו ושר משך שעה ארוכה. באותה עיר ניצל בנס ממות בשעת סופת הוריקאן נוראה.

נישואין בשבעים דולר. בטוקיו החל קיי מפתח את הסגנון המיוחד לו, שהקנה לו שם עולם. אולם באותו זמן היה, כמוכבן, שחקן קומי בלתי נודע. משחזר לעיר מולדתו, הופיע ברביבו, הכיר בו את מי שעתידה היתה להיות אשתו, סילביה פיין. השניים נולדו באותו רחוב, קיי הכיר את אביה של סילביה, אבל הם לא נפגשו לפני כן. כאשר נשאו, בשנת 1941, היו בידיה של סילביה 30 דולר ואיי לו דאני אינו בטוח אם היו לו 40 במזמנים או היה חייב סכום כזה אותה שעה. לאחר הח' תונה האביבנית באה תקופה קצרה של שפע, במעודן לילה בפלורידה ובעקבותיה הזמנה להופיע במחזה המוסיקלי של מוס הארט

דאני קיי ("בריבירה") טעות קטנה עלתה 40.000 דולאר

טחיסט לגנוב, תפקיד שבוצע בסרט הבריטי בהצלחה ניכרת בידי שחקן-האופי רוברט (איש המחותר) ניוטון.

משהוצג הסרט לראשונה בבריטניה, עת הגיעה לשיאה מלחמת היישוב בשלטון הב' ריטי, ראו היהודים בדמותו של פיגין, כפי שהופיעה בסרט, (הנאמן לתאור המקורי של דיקנס) התגלות אנטישמית מכתנת. באמריקה, ביחוד בניו יורק, נערכו התקפות נגד הסרט עוד טרם ראה אור, הוחרמו, כאוהרה, כר' טים של רנק.

המפיק הבריטי חרד לדולארים הנכספים, השהה את הצגת הסרט עד עבור זעם, שלא לא מכבר מהזורה מקוצצת של הסרט, שלא מצאה את דרכה אל בתי הקולנוע הגדולים, הצליחה לחזור רק אל אולמות בלתי חש' ביים. עובדה זו גרמה להתמרמרות מסוימת במדינה, לרטינה מצד האנטישמיים על השפ' עה יהודית סמויה.

המסקנה האחת שאפשר היה להגיע אליה היא שהתנקת הסרט הוזיקה לעניין היהודי יותר מאשר הועילה לו, שהרגשות היהודית לעתים קרובות מוגומות, שהיהודים הטוע' גם כנגד יהודי-הסכרין הבלתי-רמציאותיים הקומיים כמעט של הוליבוד אינם יכולים בעת ובעונה אחת לטעון כנגד סרט המראה יהודי נוכל, כאילו אין העם מכיל בקרבו פושעים.

הצנזורה האחת הישראלית, שאינה צריכה לחשוש מפני הסתה אנטישמית, תגלה מדה של בגרות באם תתיר הצגת סרט שהוא, לכל הדעות, יצירה אמנותית ניכרת.

בקצרה

"**המיליונרית המדימה**" היא דבורה קאר שלושה צעירים (פיטר לופורד, מארק סטיבנס, רוברט חוקר) מחזורים אחרים. קר' מדיה חסרת הומור שאין בה כלום מלבד תביבותם של קאר ולופורד.

"**בדמדומי הבוקר**" מגיש את בינג' קרוסבי בקומדיה קטנה בעלת רקע סקוטי.

דיאנים ומשחקן לשמות מושכים. סרט ששמו הונג קונג למפל, אפשר למכור לכל בעל בית קולנוע מבלי שהלה ירוש לראות קודם לכן. הכרזה זו נעשתה לאחר מחקר שהקיף 33 ערים בארצות הברית. מה טעמו של הקהל ב-33 הערים והמושבות העיקריות בישראל? סרט על הוליבוד, הפעם בצרוף מוסיקה ועלילה החורגת במקצת מן המקובל:

סרטים

"רקור בין השמשות"

אמרי סלייד (ויליאם פאוול), מי שהיה בתקופת הסרט האילם שחקן גדול, משמש עתה מגלה-כוכבים מטעם חברת פוקס. הוא פוגש בג'ולי (בטי דרייק) ומחליט להפיק אותה משחקנית מועת-כשרון לכוכב גדול, כמעט מוותר על כל העסק, חוזר בו כאשר מתגלה לו שהיא בתו, תוצאת הרפתקאת אהבה מלפני שנים.

פאוול, מומחה ותיק למשחק קומי, מש' כיל לסחוט מכל תמונה את כל אשר ניתן להוציא ממנה. אבל בסטי דרק רוקדת ושרה בהצלחה מועטת בלבד: היא פשוט איננה יודעת את המלאכה. מענינים יותר הן ההצצות אל הוך אולפני פוקס ומקומות הוליבודיים מפורסמים אחרים.

"אוליבר טוויסט"

ספרו של דיקנס, אוליבר טוויסט, הוטרט פעמיים. לראשונה בשנת 1932 בהוליבוד. בשעתו הוצג גם בארץ, לא נתקל בכל התנג' דות מצד הצנזורה של ממשלת המנדט, אף לא בזעם המונים. להיפך, בקורים קיבוציים של הלמידי בתי הספר כיבדו אותו. לשגייה הוטרט הרוכאן ב-1936, על ידי המפיק ג'י. ארתור רנק, בבריטניה, בכימויו של דוד (תקוות גדולות) לין.

אחת הדמויות הבולטות ברומאן היא זו של פיגין, כייס-נוכל יהודי, המלמד את הילד

גברת באפילה.

הצגת הגסיון נערכה בבוסטון. דאני הופיע על הבמה ושר שיר בו מנה במהירות עצומה, ובדייקנות מוחלטת, 50 שמות קומפוז' ויטורים רוסיים: "מאלצ'בסקי, רובינשטיין, ארנסקי, צייקובסקי, ספלינקוף, דמיטרייף, צרפנין, קריאנובסקי" פום במבטא רוסי אמתי. בסיומו של הקטע קם כל הקהל על רגליו, ערך תשואות סוערות לקיי שעמד נבוך על הבמה.

איירה גרשווין, אשר כתב את המוסיקה, הצית סיגריה, יצא אל הרחוב, הקיף את החלקה, חזר אל הבמה, והקהל עדיין מתא כף.

תוך שנה אחת, לאחר הופעות בתיאטרון ובמועדוני לילה, בשה קיי לכוכב מפורסם. כאשר הגיע, בינת 1943, להוליבוד, קבל אותו הקולנוע, והעולם, בזרועות תפוחות.

הוליבוד

מה רוצה הקהל

מתוך 64 סרטים שהוציאו לאור המפיקים ההוליבודיים ויליאם פיין ויליאם תומאס, היו ל-63 הצלחת קופה ניכרת. השניים הם, אפוא, מומחים לטעמו של הקהל האמריקאי. ואלה דבריהם על נושא זה:

"הקהל לאה מסרטים על אודות מלחמת האזרחים (האמריקאית) או כל מלחמה אחרת.. הקהל רוצה בפנים חדשות וברקע חדש. הקהל אינו רוצה בשחקנים דרמטיים המנסים לבדח או בשחקנים זקנים ועייפים המשחקים צעירים..

הסרט הצבעוני מושך קהל. הקהל חפץ בסרטים נעים, לא מדברים. הקהל אינו מפחד מסרטים בהם מובעת האמונה באלוהים. אבל עוד סרט אחד מסוג עת יישמע קול ממרום ואפילו אלוהים יפשוט את הרגל. הקהל חושק בסרטים על אודות ילדים וחיות. הוא אוהב סרטי הרפתקאות ופעולה. הקהל חפץ באינ'

חשבץ מס. 78

(ערוך עפי' מתכונת הכתיב המלא)
מאונך: (1) משתמט מהצבא; (4) קסנדל בלעז; (10) מלת שאלה; (11) יחידת מידה חשמלית; (13) תמצית החי; (14) שי; (15) כנוי לאגם החולה; (17) מנה; (19) אביון; (20) משה; (22) הגבוהה בהרי ארץ ישראל התנ"כית; (25) תבואה; (26) ארגמן; (27) תורם; (30) כתר; (32) ממורט; (33) מספר צדיקי העולם לפי המסור' רת; (34) תואר הולנדי; (36) קריאת כאב; (37) צינוק; (39) המשחק על הבמה; (41) בעל-חי ממושם; (42) חבר בממשלה; (44) מסך; (46) שלט; (48) זו; (50) מטבע צרפתי קטן; (51) אותו ילבש היהודי בעת תפילתו; (53) צינה; (55) מקוה מים; (57) מצבת זכרון; (58) מלת ברירה; (59) ראשון לכובשי העולם הגדולים; (60) נואם.

מאונך: (1) אבי משה; (2) בסולם הקולות; (3) סמל לעשיר מפלג; (5) גנח; (6) גדול חכמי ישראל בימי-הביניים; (7) גבוה; (8) כלונס התקוע באדמה; (9) רוממות-רוח; (12) חמש-עשרה; (15) ראשון קבוצי השומר-הצ' עיר; (16) מקום חניה; (18) יחידה צבאית; (21) מורה; (23) נשיא דרום-קוריאה; (24) עמוד מים; (26) ח"כ ירושלמי מטעם מפא"י; (28) אוניברסיטה אמריקנית; (29) חתימה;

9	8	7	6	5	4	3	2	1
		14		13		12	11	10
			18	17		16		15
					23	22		21
			24			26		25
				32			31	30
					37		36	
			38					35
					41		40	39
			42				44	
						45		
				52	51		50	49
					57		56	55
							54	
								53
								59

(31 ממדינות צפון-אפריקה; (32 עפר; (35) תכונות השוא בסוף ההברה; (37) בית נבחרים; (38) שאינו חובה; (40) צורה גיאומטרית יסודית; (41) משורר אמריקני גדול; (43) עני; (45) שר דתי; (46) מן המתנבאים במחנה; (47) שר מאנשי מפא"י; (49) מעמסה; (52) פקיד ארם; (54) שאינו נוקשה; (56) מודד; (58) נור.

פתרון חשבץ מצויד

מאונך: (1) קלפי; (4) דב; (6) כנסת; (10) בור; (11) אילן; (13) סוף; (14) רע; (15) סנונית; (17) הר; (18) גדוד; (20) בוחר; (23) מדרגה; (25) קו; (27) גן; (29) טל; (30) מעטפה; (32) הצבעה; (35) טף; (36) תל; (37) רב; (38) נסורת; (41) נזיר; (43) חשמל; (45) חד; (46) מכונית; (49) שד; (51) גבן; (53) ברית; (54) בול; (55) בהמה; (56) דן; (57) גננת.

מאונך: (1) קבר; (2) לועז; (3) פר; (4) דיו; (5) בלן; (7) נס; (8) סוהר; (9) תפר; (11) אנדרטה; (12) גיב; (15) סוד; (16) תוקע; (19) דם; (21) חוט; (22) מגהץ; (24) גל; (26) יהלום; (28) גץ; (30) מפותח; (31) פת; (33) ברו; (34) עבים; (35) טס; (39) רשת; (40) תם; (41) נדבה; (42) רכב; (44) לשון; (45) חגב; (47) ורד; (48) גיץ; (50) דלת; (52) נם; (54) בן.

אצלו

הגופה בחדר המדרגות

1
"צילומים", פקד ידידי החוקר. עלינו לקומה א. מילנו היו שתי דלתות. דפקנו בראשונה בחורה פתחה: "מה אתם רוצים בביתי?" "חכי רגע גברת, אל תתרגזי. אנחנו לא אוכלים אנשים!" "טוב, הכנסו!"
הבחורה נגשה לספה ושאלה: "מה אתם רוצים?" "גברת! גופת אדם מת בבית הזה. לא יודע לך כלום?" "גופת אדם מת? לא ייתכן. אל תבלבלו לי את הראש." ידידי החוקר היה מלא סבלנות: "סגרי את הדיו כדי שנוכל לשמוע. את כאן לבדך?" "כן!"
"אמא, אבא?"
"הלכו לנשף. אינו יודעת איפוא."
"הקהל אינו רוצה לשתף פעולה", אמר ידידי החוקר ופנה לגברת: "אם נצטרך לך, נמצא אותך כאן!" (תמונה 3).
בקומה השניה קיבל אותנו גבר אחד בתרעומת: "מה הרעש הזה? האזרח איננו יכול לחיות בשלום! משטרה ומשטרה!"
"רגע, אדוני", קרא לו ידידי החוקר, "קודם כל לתאבון!"
"תודה, כבר גמרתי. מה רצונכם?"
סיפרנו לו מה שקרה.
"אין לי מושג חברים", אמר הגבר. "אני לבד בבית, אשתי הלכה לקייטנה עם הילדים עוד לפני שלושה ימים."
"באיזה מקום?" הרעים עליו ידידי החוקר.
"ליד חיפה" ענה הגבר בשקט. (תמונה 4)
מהרלת השלישית יצא בחור באמצע הגילוח (תמונה 5) וקיבל אותנו בשלום רחב. אחר שסיפרנו לו את העובדות הביע את דעתו כי האדם מת משבץ הלב.
"אגב", שאל אותו ידידי החוקר, "מדוע אתה מתגלח בשמונה בערב?"
"מה לעשות? מחר אין לי זמן. בבוקר אני הולך לעבדו דה בשעה מוקדמת."
באנו לדלת האחרונה: היא היתה פתוחה. גבר כבן אר-

מאת פיריפ טיארני

"הלו! הלו!" צילצל הטלפון. קיבלנו הודעה באלחוט מהמכונית הגיידת שברחוב הכרמל, על מדרגות הבית מס' 42, נמצאה גופת אדם ללא רוח חיים.
"יש לנו עבודה" פנה אלי ידידי. לקחנו רופא, צלם, מומחה לטביעת אצבעות.
הגענו למקום במהירות רבה וכאשר הסתכלנו על מצב הגוף (תמונה 1) הסביר ידידי החוקר: "זה בא מלמעלה!" אחר התקרב לגופה וברק את פני המת (תמונה 2).
"דוקטור, יש לי הרושם שאדם זה הורעל: עיניים אדוריות, פנים מלאות חרדה, כתמים ירוקים על הלשון, גוף קשה כאבן."
"כן", קבע הרופא, "הוא הורעל. ולא לפני הרבה זמן. הגוף עודנו חם והריר טרם יבש על לשונו".

2
בעים קם ממיטתו. הוא לא ידע דבר. "קום והתלבש!" (תמונה 6) פקד ידידי החוקר. "אתה כבר ישן בשעה 8? מדוע הדלת פתוחה אצלך? האינך מפחד מגניבים?"
"אשתי בטח הלכה לצרכניה."
"לפני הרבה זמן?"
"מי יודע? היא רגילה לפטפט שעות שלמות."
ידידי הרהר רגע. אחר נפרד מהאיש וציווה לכנס את כל אנשי הבית.
"רוצח טיפש", אמר לי ידידי החוקר בצרפתית, כאשר ירדנו במדרגות, תפשתי אותו בקלות, שקרן עלוב שכזה!"
כיצד הגיע החוקר למסקנה זו? קרא שנית בעיון את הכתוב, התכוון היטב בתמונות וראה את ההוראות כעמוד 41.

